Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 39 (14061) | 1973 оной февралиин 15, четверг | Сэн 2 мүнгэн

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

ГРАЖДАН АВИАЦИИН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ СССР-эй ОРДЕН, МЕДАЛЬНУУДААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Самолёдоор ашаа шэрэхэ, оронойнгоо арадай ажахыда авиаци хэрэглэхэ талаар түсэбтэ даабари дүүргэхэ хэрэгтэ ехэ амжалта туйлаһанайнь төлөө болон авиационно техникэ ашаглаһанайнь түлөө ШАГНАХА:

БУРЯАДАЙ АССР-һээ:

ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНООР

Боржонов Дмитрий Тихоновичые — авиационно-техническэ баазын авиатехник.

АЖАЛАЙ УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНООР

Медведев Владимир Константиновичые — авиаподразделениин командир.

АРАДУУДАЙ ХАНИ БАРИСААНАЙ ОРДЕНООР

Петинсв Жамбо Сергеевичые — аэропортын диспетчер.

Шипков Константин Михайловичые — авиационно-техническэ баазын авиатехник.

«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНООР

Бондаренов Юрий Матвеевичые — кораблиин командир.

«АЖАЛАЙ ГАБЬЯАГАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Алексеев Алексей Евграфовичые — вертолёдой бортмеханик.

«АЖАЛДАА ШАЛГАРҺАНАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Алексеев Николай Николаевичые — автобаазын жолоошон.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва. Кремль.
1973 оной февралиин 9.

ҺААЛИШАН

[illegible] эдеэн һүн. Энээниие хэн бэлдэжэ, бидэндэ үгэнэб? [illegible]шан.

[illegible] үдэр бүхэндэ үүр хираанаар бодожо, үнеэдээ [illegible] эдеэлүүлжэ ябадаг ажалша бэрхэ хүн — һаалишан [illegible].

[illegible] республикын колхоз, совхозуудта 4 мянга гаран [illegible] ажаллана. Эдэнэрэй ажалша гараар үнгэрэгшэ [illegible] 146,5 мянган тонно һүн һаагдаһан байна.

[illegible] удаан һаалишанаар ажаллажа, магтаал хайрада, ор[illegible]дальнуудта хүртэгшэд олон. Республика дотороо ал[illegible]һан һаалишад, Социалис Ажалай Геройнууд Пылжит [illegible]нова, Надежда Тадвашкина, Ленинэй ордента Мидагма [illegible]ова, Любовь Седых, Октябриин революциин ордента [illegible] Бадмаева, Дулмажап Балданова, Мария Барышнико[illegible], [illegible]рендулма Улзытуева болон бусад жэлһээ жэлдэ үнеэ[illegible] һү шэмэ дээшэлүүлжэ, ажалай ульгэр жэшээ ха[illegible]. Мүнөө эдэнэр малшадай бүхэсоюзна социалис мүры[illegible] оролсожо, мүн лэ түрүүшүүлэй зэргэдэ ябана.

[illegible]нгын совхозой һаалишан, Социалис Ажалай Герой [illegible]да Лазаревна Тадвашкина һүүлэй арбан жэлдэ даалгаг[illegible] үнеэдһээ хоёр дахин ехэ гэхэ гү, али жэлдээ үнеэн бү[illegible] 5 мянга гаран килограмм һү һаадаг болоо бшуу. [illegible]й ажалай ёһотойл баатаршалга гээшэ ааб даа.

[illegible]лай түрүүшүүл ямар аргаар, хайшан гэжэ һү шэмэ [illegible] жэлһээ жэлдэ нэмээжэ байна гээшэб? Нэн түрүүн [illegible] үнеэдээ шэмэтэй һайн тэжээлээр таһалгаряагүй, ра[illegible] ёһоор эдеэлүүлхэ гэжэ оролдоно. «Үнеэдэй һүн хэ[illegible]рээ» гэдэгтэл, эдэ түрүүшүүл зааханшье сагыень [illegible]үйгөөр тэжээлыень үгэдэг гуримтай. Үнеэдтэ хүртэһэн [illegible]алханай зүйлые халуун уһанда хэжэ, эһээн татаад [illegible]эг дүршэлтэй. Эдэ һаалишадта иимэ бурдууг бэлдэдэг [illegible] һүрэгэйнь захада үбэл зунгүй заабол бэлдээтэй [illegible].

[illegible]доХёор, тугаллаһан үнеэдээ зүбөөр харууһалжа, хо[illegible]нохолоорнь болзорынь алдангүйгөөр үрэжүүлдэг бай[illegible]. Тиигээд тэдэнэйнгээ хээли абаһые ажаглажа байдаг. [illegible] ехэтэй һаалишад үнеэдээ үбэлэй гурбан һарада ту[illegible]лхаар харалсажа үрэжүүлдэг. Юуб гэхэдэ, үбэлдөө [illegible] дээрэ шэмэтэ тэжээл элбэг байжа, үнеэдһээ һүн ехэ [illegible]. Тиигээд тэдэ үнеэд ногоондо гарахадаа һүез дахин [illegible] шуу. Түрүүшүүлэй нэгэшье үнеэн һубайрдаггүй, [illegible]риманиинь жэлдээ хоёр тугалладаг байна.

[illegible]дахяар, «үнеэдэй һүн һаалишадай гарта» гээшые [illegible] һайса мэдэдэг. Тиимэһээ залхуурангүй, үнеэдэй дэ[illegible]алгашье һү үлөөнгүйгөөр һааха гэжэ оролдодог. [illegible] түрүүшынхез тугаллаһан гунжан үнеэдые үдэртэ [illegible]ин һаажа, дэлэнгыень зөөлэрүүлдэг, һунаадаг зан[illegible].

[illegible] эдэнэр үнеэдые саг соонь шэргээхэ, түрэхэ үнеэдые [illegible] харууһалха хэрэгтэ ехээр анхардаг байна. Гадна үнеэ[illegible]дихэр хуурай, зөөлэн байлгаха, бэеыень сэбэрлэхэ, [illegible]ынь уһалжа байха гэжэ оролдодог юм.

[illegible] эдэ даб дээрэхи шухала эрилтэнүүд олон газарта [illegible]р баримталагданагүй. Һаалишадай дутамаг дээрэһээ [illegible]ахыда һүрэг үнеэд хэдэн үдэртэ һайса һаагдангүй, [illegible] байдаг. Иимэ ушар Захааминай аймагай «Красный Ок[illegible]», Бэшүүрэй «Победа» колхозуудта үзэгдэһэн байгаа. [illegible] совхозой зарим хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй [illegible] фермэнүүдтэ анхарал бага табиһан дээрэһээ үнеэ[illegible]жээлээр таһалдуулха ушар дайралдана.

[illegible] шалтагаанһаа боложо, фермэдэмнай бардяа [illegible]эндэ асарагдангүй таһалдашадаг, — гэжэ Сэлэнгын [illegible] Ехэ-Цагаанай фермые даагша, КПСС-эй XXIV съез[illegible]гат Д-Ж. Данзанова мэдүүлбэ. — Энэ ушарта манай [illegible] сүүдхэдэ 180 килограмм һүн алдагдана.

[illegible] баримтанууд бусадшье ажахынуудта, аймагуудта га[illegible]гээшэ. Тиимэһээ үбэлэй һарануудта үнеэдэй һү шэмэ [illegible]улхэ малшадай бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ [illegible] байхадаа, иимэ дутагдалнуудтай эбсэжэ болохогүй. [illegible]иин фермэ бүхэндэ тэжээл хэршэхэ, буйлуулха, ка[illegible]белок, минеральна бодосуудаар рационииень хүсэл[illegible] хэмжээнүүд бэелүүлэгдэхэ ушартай. Эдэ бүгэдын [illegible] фермые даагшад, ажахын хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэл[illegible] хариуцалгатай гээшэ.

[illegible] һаалишадай дүй дүршэлые бүгэдын шадабари бол[illegible] һаалиин фермэнүүдтэ искусственна үрэжүүлгын [illegible] эдэ эхидоор түхээрхэ, һайнаар хүдэлэгөөгүй газ[illegible] ажахынуудта үнеэд олоороо һубайршана. Жэ[illegible] үнгэрһэн жэлдэ республикын үнеэдэй залаар 18 про[illegible] һубай гараа бшуу. Иланган олон үнеэд Хорин, Ахын, [illegible], Баунтын, Яруунын аймагуудта һубайрда. Нё[illegible] Хориин аймагта үнеэдэйнь 38 процент туглалаагүй, [illegible] юм. Иигэжэ эндэхи ажахынуудта хэды ехэ хо[illegible] хүлээлгэһэн гээшэб. Энэл шалтагааннаа боложо, [illegible] һаалишад һү тушааха, үнеэн бүриһөө һү һааха т[illegible] дүүргэжэ шадаагүй.

[illegible] үнеэдэй олоороо туглалжа байһан сагта һү [illegible] фермэнүүдтэ искусственна үрэжүүлгын пунктнүү[illegible] хүдэлгэхэ, туглалһан үнеэдые удаан [illegible] үрэжүүлхэ хэрэгтэ колхоз, совхозуудай зоотех[illegible] ветеринарна хүтэлбэрилэгшэд хэрэгтэй бүхы юумэ [illegible].

[illegible] дээшэлүүлхэ, тэрэнэй өөрынь үнэ сэн хямда[illegible] ажалай бүтээсэ ехэ болгохо хүсэлтэй фермэ[illegible] ехэтэй хүдэлмэри үргэлжэдэнь онһожоруулха [illegible] эшэ түhатай байһаниинь мэдээжэ. Һүүлэй жэл[illegible] тараг ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ, һаалишадай ажал [illegible] байна. Ивалгын туршалга үйлэдбэриин [illegible] Ивановой фермын ажал хүсэд онһожоруулагда[illegible] хоёр халаанда хүдэлдэг болоо. Тиигэжэ ажа[illegible] дээшэлһэн, һаалишад үнеэдээ харууһалха, хү[illegible] арга олоһон байха юм.

[illegible] олохон ажахынуудта фермэдэ тодхог[illegible]нүүд хүсэдөөр хүдэлгэгдэдэггүй, миил ёһын [illegible] ехэтэй түхеэрэгдэдэггүй миин хэбтүү[illegible]. Иимэ баримтанууд Загарайн, Хяагтын, Хо[illegible] хэдэ хэдэн ажахынуудта үзэгдэнэ. Энэ та[illegible], совхозуудай, «Сельхозтехника» нэгэдэлэй инже[illegible] механигуд сэхэ харюусалгатай. Мүнөө үедэ һү [illegible] фермэнүүдэй ажал ехэтэй хүдэлмэри үргэлжэдэнь [illegible] һаалишад, малшадай хүдэлмэри хөнгэлэх [illegible] хойшолуулашагүй хэрэг мүн.

[illegible] һаадагуудай ажаллаха арга олгохо, тэдэнэрэй [illegible] мүрысөө үргэнөөр хүдэлгэхэ, али боло[illegible] үрэнүүлхэ, мэргэжэл шадабариень дээшэлүүлхэ һу[illegible] асуудалнууд ажахынуудай партиина ор[illegible] аймагуудай партиина, советскэ органуудай [illegible] анхарал байха ушартай.

[illegible] Бүхэсоюзна социалис мүры[illegible] үргэлжэлүүлэн, түрэл республикынгаа түү[illegible] аймаган шэнэ ажалаар угтахын тула малшад [illegible] оролдоёл.

УЯЛГА АБААЛ ҺАА—ДҮҮРГЭ

Түрүүшүүлэй хүндэлэлдэ туг үргэгдэбэ

ХУРАМХААНАЙ АЙМАГ

Дэрэнэй совхозой **Гаргын адагай фермэ** һү һааха январь һарынгаа түсэб 168 процент дүүргэбэ. Үнеэн бүриһөө 148 килограмм һү һаажа абаба.

Гатапова Дэжэдма Аймпиловна—Хурамхаанай совхозой һаалишан, үнеэн бүриһөө 219 килограмм һү һаага

БАРГАЖАНАЙ АЙМАГ

Уланай колхоз (түрүүлэгшэнь С. Л. Гатапов, партикомой секретарь П. Л. Дашиев) гүрэндэ һү худалдаха январь һарынгаа түсэб 103 процент дүүргэбэ. Гүрэндэ һү тушааха кварталайнгаа түсэбөө дүүргэлтэ 36,5 процент болгоо. Тус ажахы һү һаалиял нёдондоһоо энэ үеынхиһөө 34 процентээр, гүрэндэ һү тушааха түсэбөө 44 процентээр дээшэлүүлээ.

Баргажанай совхозой **Шитханай отделени** (даагшань И. М. Степанов, партиина организациин секретарь А. Я. Чирков) январь һарада һү һааха түсэбөө 140 процент дүүргээ. Энэ коллективэй һаалишад, гүрэндэ тушаалгаяа нёдондоһоо энэ үеынхиһөө 12,6—19,3 процентээр дээшэлүүлбэ.

Баргажанай совхозой **һү һаалиин зургаадахи фермэ** (даагшань С. И. Гусев) январь һарада һү һааха түсэбөө 167 процент, һү гүрэндэ худалдаха түсэбөө 151 процент дүүргээ.

Загаһа баридаг **«Байкалец» колхоз** (түрүүлэгшэнь Г. И. Низовцев, парткомой секретарь В. С. Зверьков) загаһа бариха январь һарынгаа түсэб 270 процент дүүргэбэ. Тус ажахы загаһа бариха нэгэдэхи кварталай түсэбэй дүүргэлтые 75 процент болгобо.

БҮХЭСОЮЗНА СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНДЭ ҮРГЭН ДЭЛИСЭ

ГАБШАГАЙ АЖАЛ ОРЬЁЛНО

«Хүндэлэлэй Тэмдэгэй» ордента «Электромашина» заводой коллектив табан жэлэй шиидхэхы жэлэй түсэбые, абаһан социалис уялгануудаа бодото дээрэнь дүүргэхэ хэрэгтэ арга боломжонуудаа зорюулна. Республика дотороо социалис мүрысөөндэ дэлгэрүүлһэн энэ коллектив 1973 оной түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ, түсэбһөө гадуур 150 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилхэ гэжэ уялга абаһан байна. Заводой коллектив республикынгаа 50 жэлэй ойдо ажалайнгаа бэлэг барихаар бэлдэнэ. Хахад жэлэй даабарие июниин 28 болотор дүүргэхэ, түсэбһөө гадуур 150 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилхэ гэжэ худалдаха уялга абанхай.

Абаһан энэ уялгаа дүүргэхын тула ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, эмхидхэлыень һайжаруулха, хүдэлмэришэдэй ябаха үүсхэл байгуулха, республикынгаа 50 жэлэй ойе ямар амжалтаар угтаха, шиидхэхы жэлэй ямар үрэ дүнгүүдтэйгөөр түгэсхэхэ тухайгаа бодомжолод, социалис уялга абаһан юм.

Социалис уялгануудаа хэр зэргэ дүүргэжэ байһаниинь мүрысөөндэ оролсоһон түрүүшын үдэрһөө хинан шалгагдана. Коммунис ажалай электромеханическа цехтэ түсэй стенд түхеэрэгдэһэн. Коллективэй абаһан социалис уялга, коммунис ажалай ударниигуудай нэрэ обог, хүдэлмэришэдэй һара, квартал, жэл соо дүүргэхэ нормо-часай даабари гэхэ мэтэ эндэ бэшээтэй. Бүхы цехэй, мастерска участок, бригадануудай технико-экономическа талаараа ямар үрэ дүн түйлаха ёһотойнь мүн лэ харуулагдана. Хүдэлмэришэд энэ стендтэй танилсажа, социалис мүрысөөндэ ямар үрэ дүн туйлажа байһанаа, ямар участок, бригадын түрүүлжэ ябаһыень мэдэжэ байдаг. Продукцияа хэр зэргэ һайнаар бүтээгдэг, ямар шанартайгаар һү шаардаа болоһоныень согсолгожо, энэ стендэдэ харуулагдана.

Цехэй жэлэй эхинһээ жэгдэ һайнаар ажаллана. Январь һарын түүшын хэбэр арбан хоног соо продукциин 54 процентынь бүтээгдэж, тушаагдаһан байна. Нёдондо январиин һүүлшын арбан хоног соо продукциин 63 процентые бүтээн тушаагдаа. Цехэй коллектив январь һарын даабариинаа гадуур 10 мянган түхэригэй продукци худалдаһан байна. Мастернууд А. С. Килинэй, Ф. Г. Брянскиин хүтэлбэрилдэг участогууд, Б. Д. Цымбаловай, Г. К. Борисогай даадаг бригаданууд январиин хүдэлмэриин дүнгүүдээр түрүүлжэ гараа.

Урдахи зорилгоёо бэелүүлхэ талаар түрүүшын алхам хэгдээ гэхээр. Продукци худалдаха январь һарын түсэб 104,3 процент дүүргэгдэжэ, даабариһаа гадуур 55 мянган түхэригэй продукци худалдагдаа. Нёдондо энэ үеынхидэ орходо жэлэй энэ үеынхи сасуулхада продукци үйлэдбэрилгэ, худалдалга 2,6 процентээр дээшэлһэн байна.

Хүдэлмэришэд бултадаа шахуу бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоһой. Цех, мастерска участок, бригада, таһаг бүхэнэй коллектив,

Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоһон хүдэлмэришэд эдэбхи үүсхэл гаргажа ажаллана. Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөн бригада, участогууд хоорондо дэлгэрбэ. В. Е. Власовай даадаг шудхалаа хэгшэдэй бригадын, гаргаһан энэ үүсхэлые И. Н. Мирошниковой даадаг слесарь-хабсаргагшадай, Л. Р. Бимбаевай хүтэлбэрилдэг фрезеровщигуудай бригаданууд эгээл түрүүлэн дэмжээ.

Виктор Егорович Власовай бригада январь соо габшагайгаар ажаллаа. Һарынгаа түсэбые 26-да дүүргэжэ, өөһэдыгөө хүсэ шадалаар металл хайлуулгын пешэнтэй дайбари хэжэ дүүргэбэ. Үнгэтэ шудхалгаяа шанар һайжаруулха, продукциингаа 92 процентые голоодогүйгөөр ОТК-да тушааха, алмалта, арьбалалтын түлөө тэмсэжэ,- шудхалаа хэлгын ажалай гаргаша 10 процентээр бага болгохо, өөрынь үнэ сэнгые 3 процентээр хямдаруулха гэжэ шиидээн юм. Бригадын гэшүүд абаһан уялгаа дүүргэхэ тэмсэжэ байна. Ажалай нормоо ехэ үлүүлэн дүүргэжэ, март соо түйлаха хэмжээндэ хүрэбэ. Бригада ганса һайн шанартай продукци тушаадаг болоо.

Заводой урлан наришуулагшад, ухаалан зохеогшод 51,6 мянган түхэригэй алмалта үгэхэ дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлбэ. Продукциин шанар һайжаруулха, ажалай гаргаша бага болгохо, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ эдэ дурадхалнуудай олонхинь зорюулагдаа.

Коллектив эдэбхи үүсхэл гарган, түсэб ба абаһан социалис уялгануудаа дүүргэжэ байна.

Н. ДЕМИН, заводой инженер.

АЛМАҺА, АРЬБАЛНА

1973 оной хугасаада поездүүдые ябуулхадаа 750 мянган киловатт-час электрын элшэ хүсэ алмаха зорилго урдаа табиһан түмэр замай Улаан-Үдын отделениин коллективэй хэлэһэн үгэдөө хүрэбэ. Алмалта, арьбалалтын түлөө тэмсэл жэлэй эхинһээ хойшо ябуулагдажа байна.

Түмэр замшад январь соо 1 миллион 972 мянган киловатт-час электрын элшэ хүсэ алмаһан байна. Тиигэжэ 192 поезд алмагдаһан электрын энэ элшэ хүсөөр Слюдянка станциһаа Петровск-Забайкальск станци хүрэтэр ябуулагдаа.

Локомотивна бригаданууд бусад албатанай туһалалсаагаар иимэ амжалта туйлана. Станцинуудай дежурнанууд, диспетчернүүд, вагоншнгууд, зам харууһалагшад бултадаа алмалта, арьбалалтын түлөө тэмсэнэ. Электровозуудые замдань зогсооһо ябадал усадхаха, ехэ ашаа шэрэһэн поездүүдэй тоо олошоруулха тэмсэл ябуулагдаһан ашаар һайн үрэ дүн туйлагдана.

Абаһан уялга хоёр дахин үлүүлэгдөө.

М. СОЛОМЕННЫЙ.

ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР 50 МЯНГАН ТҮХЭРИГЭЙ ПРОДУКЦИ

Модошод республикынгаа 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ социалис уялга абаад, шиидхэхы жэлэй түрүүшын хахадай даабарие болзорһоонь хоёр урид дүүргэхэ гэжэ шиидээ. Абаһан уялгаяа дүүргэхэ зоригтонь январь һарын үрэ дүн һайн этигэл найдабари түрүүлнэ.

«Забайкаллес» комбинадай түсэбые болзорһоонь урид дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 8 мянган кубометр модо шэрээ. Худанай леспромхозой хүдэлмэришэд энэ һарын дүнгүүдээр мүрысөөндэ түрүүлбэ. Тэдэнэр модо бэлдэжэ, шэрэхэ һарынгаа даабарие 112 процент хүргэһэн, 50 мянган түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур худалдаһан байна. Энэ коллектив комбинадай, профсоюзай обкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэ.

Байгалай, Хүртэйн, Шулуутайн, Хандагатайн, Баргажанай, Хандагайн, Хурамхаанай, Итанцын, Горхоной леспромхозуудай, модо болбосоруулгын болон мебелиин Буряадай комбинадай хүдэлмэришэд социалис мүрысөөндэ һайн үрэ дүн туйлажа байна.

П. ТЮРНЕВ.

ШУБУУШАД

Улаан-Үдын аймагай Сотниково һууринай фабрика 300 мянган шубуутай юм. 1975 ондо тэдэнһээ 30 миллион үндэгэ абадаг болохо. Жэлэй туршада 5 мянган центнер шубуунай мяхан, 30 миллионон үндэгэн абтаха. Үнгэрэгшэ жэлдэ түс фабрикын коллектив 29 миллион 200 мянган үндэгэ абаха түсэбтэй байгаа, тэрэнээ 33 миллион 687 мянганда хүргөө.

Фабрика 173 мянган үндэгэлдэг тахяатай. Шубуушад 1972 ондо нэгэ тахяаһаа дунда зэргээр 208 үндэгэ абаха аад, 227-до хүргэбэ. Коллектив соогоо үнинэй мэдээжэ болоһон шубуушад, коммунис ажалай ударнигууд Евдокия Георгиевна Афанасьева, Елизавета Пантелеймоновна Агапитова гэгшэд тахяа бүриһөө 260 үндэгэ абаһан байна. Тахяагай дальбараануудые харадаг Августа Сивакова, Мария Макеева, Валентина Суворова гэгшэд түрүүшүүлэй тоодо багтаар ороо.

Үндэгэнэй складта 28 хүн ажаллана. Складай хүдэлмэрилэгшэд үдэртөө 100 мянган үндэгэ тушааха абаад, бултыень түргэн үргэжэ ябуулна. Тэдэ саанахана, 2 сортировочно машина үндэгэнүүдые ехэ багаарнь илгаха, хоёр ондоо һалгаана. Машинын даргэдэ Екатерина Лежинская, Ольга Лукина, Надежда Софина, Евдокия Болонева, Клавдия Карпова болон бусад ажаллана.

— Буряад оронойнгоо ойн баярые амжалтатайгаар угтахын тула манай коллектив шармайн оролдоно. Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэнэбди, — гэжэ Сотниково һууринай шубуунай фабрикын главна зоотехник Константин Иннокентьевич Белых манда хөөрэнэ.

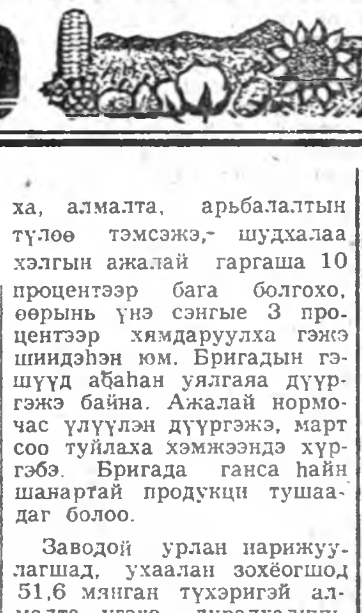

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Үндэгэнэй склад; республика дотороо суутай болоһон шубуушан Евдокия Афанасьева.

С. БАЛДУЕВАЙ фототекст.

СОЮЗНА РЕСПУБЛИКАНУУДҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

ЭСТОНИ:

ҮНГЭТЭ ДАМЖУУЛГАНУУД ХЭГДЭНЭ

ТАЛЛИН. (ТАСС-ай корр.). Таллинай телецентр үнгэтэ программануудые таһалгаргүй дамжуулжа эхилээ. Иимэ дамжуулгануудые хэдэг студи орон доторой бүтээгдэһэн аппаратураар хангагдаа.

Түсэбтэ табан жэлэй һүүл тээшэ Таллинай орондо 330 метр телевизионно антеннэ ашаглагдаа ороходо ёһотой. Тииһэдээ Эстониин нийслэлһээ холодоо үнгэтэ дамжуулгануудые бүхы холуур барижа абадаг болохо, шанарыень һайжаруулха.

УКРАИНА:

ЗАВОД ГЭРНҮҮДЫЕ БАРИНА

КРЕМЕНЧУГ (Полтавска область). (ТАСС-ай корр.). Бухэли блогуудаар гэр баридаг туршалгын комбинадай хүдэлмэрилэгшэд Комсомольск хотодо 2 неделиин турша соо байрын гэрые хабсаргажа дүүргэһэн байна. Тэрэ гэрэндэ 60 булэ ороо.

Бухэли блок гээшэнь заводто бэлдэгдэһэн таһалга болоно. Тэрээн дотор электро-хабсаргалгын хүдэлмэри хэгдэнхэй, сонхын ба үүдэнэй короббонууд хабсаргагдаһан, дулааһуулагдаһан. Түрэ таһалгые барилгын талмай ушартай болоно.

Иимэ онол арга хэрэглэһэнэй үндэһөөр бүхы хүдэлмэриин 80 процент комбинадта бүтээгдэдэг болоод, барилгын болзор хороһон, шанар һайжарһан байна. Нэгэ жэшээ абаад үзэе. Барилгада панельнүүдые хэрэглэхэдэ, бүхы хүдэлмэриин 35 процентынь лэ заводто бэлэн болгогдоһон байһан юм.

Байрануудые барихань иимэ арга хамагһаа түрүүлэн эндэ хэрэглэгдэдэг болоо. Тус комбинат жэлэй турша соо 100 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэрнүүдые хабсаргахаар харалана. Тэрэнэй дүрбэнэй гурбан хубинь байрын гэрнүүд болохо.

ГРУЗИ:

ҮҮЛЭНЭЙ СЛАГУУРХИ ЗАМУУД

ТБИЛИСИ. (ТАСС-ай корр.). Хадалиг Тушетиин (Зүүн Грузи) бэлшээринүүдтэ оошохо 42 километр харгын барилга эхилээ. Энээниие «Грузсельхозтехника» гэжэ нэгэдэлэй онһожоруулагдамал колонно барина.

Республикын альпийска ба субальпийска бэлшээринүүд 820 мянган гектар талмай эзэлнэ. Энэ дайдые хүсэд бүрин ашаглажа шадагдагүй: Тэндэ харгынууд үгы байгаар. Саашадаа эндэхи байдалай хубилхань дамжаагүй. Хадын харгынуудые бариха ехэ программа харалагдана.

МЭДЭЭСЭЛ

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй нүхэр Николай Васильевич Босенцые РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй «Россельхозтехникэ» гэжэ Бүхэроссии нэгэдэлэй түрүүлэгшээр томилбо.

18477.

МАЛШАДАЙ АЖАЛ— МАНАЙ АНХАРАЛДА

Социалис ба коммунис байгуулалтын бүхы шатануудта социалис мүрысөөн хадаа үргэн олониитын эдэбхи үүсхэл хүгжөөхэ, социалис эбтэй эетэй коллектив байгуулха хэрэгтэ тон ехэ үүргэтэй байһан, мүнөөшье байһаар. Социалис мүрысөөнэй дүлэн соогуур арадай ажахын бүхы һалбаринуудтай үйлэдбэриин түрүүшүүлэй тоо олошорно, шэнэ юумэ үүсхэгшэд, урлан нарижуулагшад ба ухаалан зохёогшод урган гарана. Мүрысөөн мүнөө үедэ бүгэдэ арадай болонхой.

Манай Хяагтын аймагай ажалшад, бүхы совет арадтай хамта, КПСС-эй XXIV съездын, партиин Центральна Комитедэй Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдээр зоригжон, бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ оролсон, муу бэшэ амжалта туйлана.

Жэшээлхэдэ, юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ аймагай промышленна предприятинууд социалис уялгануудаа сүм дүүргэжэ, даабариһаа гадуур 200 мянга гаран түхэриг[…] олзо оруулһан байха. Аймаг дотор гектарай дунда зэргээр 11,7 центнер ороохо таряа ургуулагдаа бэлэй. Тиихэдэ зарим ажахынуудта ургасань бүришье дээгүүр байһан. Мүн малшадшье бүхы абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаһан байна.

Юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ — ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн баярай жэлдэ байгаалиин эрхэ байдалай хэды бэрхэшээлтэй байбашье, мүн лэ муу бэшэ амжалта туйлагдаа. Ороохо, мяха, нооһо, үндэгэ гүрэндэ худалдаха талаар абаһан уялгануудаа дүүргэжэ шадаабди. Тэжээл бэлдэлгын дүнгөөр аймагтамнай КПСС-эй обком, республикын Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа.

Эдэ дүнгүүд аймагай колхоз болон совхозуудай партийна организацинуудай эмхидхэлэй болон политическэ ехэ хүдэлмэри ябуулһанай, малшад болон таряашадай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, тэрээндэ үдэр бүридэ анхаржа байһанай ашаар туйлагдаа гээшэ.

Эндэ хэдэн жэшээ харуулалтай гэжэ һанагдана.

«Пограничный» совхозой (парткомой секретарь Ф. Ф. Гайфутдинов) малшад 1972—1973 оной үбэлжэлгын үедэ һү ехээр һаахын түлөө дэлгэрһэн мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсонхой юм. Энээн тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй абаһан тогтоол ажахын фермэ, гүүртэ, отарануудаар үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдээ һэн. Бүхы малшадые энэ шухала тогтоолтой танилсуулха хэрэгтэ парткомой гэшүүд, мэргэжэлтэд, политинформаторнууд, агитаторнууд эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Түс тогтоол зүбшэн хэлсэлгэ тон эдэбхитэйгээр үнгэржэ, мал шад олон шүүмжэлхы ажаглалта хэһэн, үнэтэ дурадхалнуудые оруулһан байна.

Тиигэжэ тэдэнэр үнгэрһэн жэлдэ туйлаһанаа бүри ехэдхэхээр шиидэнхэй.

Үнгэрһэн жэлэйнь дүн ямар байгааб гэбэл, Харанхын һаалиин фермынхид үнеэн бүриһөө 2.150 килограмм, Борьёогой фермынхид — 2.020, Калинишнын — 1954, Хяагтын адагай фермынхид — 1831 килограмм һү һаажа абаа һэн. Уялгань бүхы совхозоороо үнеэн бүриһөө 1.800 килограмм һааха гэһэн байһан юм. Түрүү һаалишад бүришье һайн амжалтануудтай гараа. Совхозой 22 һаалишад хоёр мянганай дабаа дабаһан, тиихэдэ Мария Прохорова үнеэн бүриһөө 2.595 килограмм, Николай Овсянкин—2.500 килограмм һү һаажа, мүрысөөндэ эрхимлээ бэлэй.

Совхозой партийна комитет ажахын үйлэдбэриин шиидхэхы участогуудаар коммунистнуудаа зүбөөр хубаарилжа табиха асуудалда саг үргэлжэ анхаржа байдаг. Хамта 76 коммунист эндэ ажаллана. Тэдэнэй 29-ниинь мал ажал дээрэ. Мэргэжэлээрнь абажа харабал, 6 коммунист — мал адуулагшадаар, 5 — һаалишанаар, 12—хонишоноор хүдэлнэ. Бултадаа түрүү үүргэеэ бодото дээрэнь бэелүүлжэ ябана. Һү һаалиин фермэнүүдтэ партийна бүлэгүүд байгуулагданхай. Жэшээнь, Хяагтын адагай фермэ дээрэ тоо бүридхэгшэ Г. Х. Салихова (партгруппоргнь юм), һаалишад Е. Н. Батоцыренова, К. Н. Бутакова гэгшэдһээ бүридэһэн партийна бүлэг һайнаар хүдэлнэ.

Гадна үбэлжэлгын үедэ мал ажал дээрэ ажаллахаар хэдэн коммунистнар нэмээжэ эльгээгдэбэ. Тэдэнэй дундаһаа механизатор Ю. Г. Клочихин Харанхын фермэдэ кочегараар, барилгашан П. Д. Цыбденов — тэжээл бэлдэлгэ дээрэ ажаллана. Партиин гэшүүн Н. А. Киргизова Калинишнын фермые даагшаар эльгээгдээ.

Коммунистнууд — малшадай дундаһаа хонишон Д. Д. Мункуева, мал адуулагша П. Р. Агафонов, ахалагша хонишон В. Г. Ефимов болон бусад оролдосото ажалаараа онсо шалгарна.

Совхозой дирекци, партийна комитет үбэлэй сагта малшадай хүдэлмэриин эрхэ байдал һайжаруулха тушаа ехэ оролдолго гаргана. Улаан булангууд һайнаар түхеэрэгдэнхэй, тэндэнь абаһан социалис уялгануудынь, ажалайнь дүн үдэр бүри харуулагдана. Агитатор, политинформаторнууд ерэжэ, һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ. Мүрысөөнэй дүн арбан хоног, һара бүридэ согсологдожо, үйлэдбэриин зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэг болонхой. Илагшад мүрысөөнэй гуримаар ёһоор материальна болон моральна талаар урмашуулагдана.

«Родина» колхоз аймаг болон республика дотороо хүгжэнги таряан ажалаараа суурхадаг, социалис мүрысөөнэй дүнгөөр РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан туг наймадахяа абаба. 1973 ондо ороохо таряа болон таряан ажалай бусад продуктнуудые үйлэдбэрилгые ехэдхэхын түлөө бүхэсоюзна социалис мүрысөө эмхидхэхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолдо харюу болгон, тэдэнэр харюусалгатай уялгануудые абаба. Ороохото ургамалнуудай бүхы 5.750 гектар талмайн га бариһөө дунда зэргээр 19,6 центнер, тэрэ тоодо уһалагдадаг газарай гектар бүриһөө 23 центнер ороохо суглуулха, гектар бүриһөө 250 центнер кукурузын набша, 210 центнер овощ, 120 центнер хартаабха, 450 центнер тэжээлэй корнеплод абахаар шиидэнхэй.

Ажалшадай эдэбхи үүсхэлэй ургажа байһанине гэршэлһэн жэшээ аймагтамнай олон.

Аймагай партийна организацинууд социалис мүрысөө эмхидхэлгые улам һайжаруулха, бүри үргэн дэлисэтэй, хүсэтэй болгохо хэмжээнүүдые абана. «Дружба» колхозой Энхэ талын фермэ дээрэ үдэр бүриин дүнгөөр түрүүлһэн түрүү һаалишанай нэрэ хүндэдэ ажалай алдар солын туг үргэгдэнэ. Һүүлэй үедэ һаалишад Х. Г. Зандаковагай, Т. Цыдемпиловагай, Б. Намсараевагай нэрэ хүндэдэ улаан туг намилзуулагдаһан байна.

Һаяхан энэ колхоздо аймагай һү һаалиин 33 фермэнүүдэй агитаторнуудай семинар КПСС-эй райком үнгэргэбэ. Энхэ-Талын фермэдэ ошожо, тэдэнэр һаалишадай ажаһуудал, хүдэлмэритэйнь танилсаа. Эндэ гол түлэб залуушуул ажаллана. Ниитын эдеэ хоолоор хангагдана. Амаралтынь таһагуудта ариг сэбэр, унтаха, амарха түхеэрэлгэнүүд хүсэд бии.

Колхозой парткомой секретарь Б. Б. Цыренжапов, колхозой түрүүлэгшэ Н. П. Асеев, главна экономист Е. А. Варцовский, түс фермын агитатор Н. В. Зубарева гэгшэд фермын ажал хүдэлмэриин эмхидхэл тухай суглараагшадта тодорхойгоор хөөрэжэ үгэһэн байна.

Түрүү дүй дүршэлдэ үргэн харгы нээжэ, олоной шадабари болгохо зорилго партийна организацинуудай үмэнэ табигдана. Түрүү дүй дүршэл шэнжэлжэ, дэлгэрүүлхэ түсхай совет партиин райкомоор баталагданхай.

Малшадай мүрысөөндэ саашадаашье саг үргэлжэ анхаржа, шиидхэхы гурбадахи жэлдэ энэ табан жэлэй түсэб болзорһоо урид дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ шиидхэхы алхам хэхэ зорилго манай аймагай колхоз болон совхозуудай партийна организацинууд урдаа табинхай.

С. БАДМАЕВ,
КПСС-эй Хяагтын райкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша.

АМЖАЛТАЯА АРЬБАДХАНА

Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай коллектив һайн шанартай продукци ехээр үйлэдбэрилжэ, ажалшадай эрилтые хүсэдөөр хангаха гэһэн зорилго урдаа табина. Цехүүдэй, мастерска участогуудай, бригадануудай, хүдэлмэришэн бүхэнэй дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнэ. Белок ехэтэй хуурай тэжээл хэдэг цехэй коллектив ажалай түрүүшүүлэй хойно орохогүй гэжэ оролдоно. Эдэнэр юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи шиидхэхы жэлэй даабари декабриин 25-да дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 200 тонно хуурай тэжээл үйлэдбэрилхэ, урлан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын 8 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, 2 мянган түхэригэй арьбалалта хэхэ, ажалай бүтээсые 4 процентээр дээшэлүүлхэ гэһэн социалис уялга абаһан байна.

Энэ хараа түсэбөө бодото дээрэнь бэелүүлхын тула бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэн, эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлхэл бологдоно бшуу. Үдын забһарлалгын урдахана түс цех соо оробобди. Михаил Лукич Гордеевэй бригадын хүдэлмэришэд хуурай тэжээл үйлэдбэрилэн гаргажа байба.

— Бригададамнай юһэн хүн тоологдоно. Бултадаа операторнуудай, аппаратчигай, слесариин мэргэжэл шудалһан зон. Алишье хүдэлмэри тэгшэ һайнаар бүтээдэг, — гэжэ бригадир М. Л. Гордеев хэлэжэ байгаа һэн.

Хуурай тэжээл үйлэдбэрилэн гаргадаг цех соохи ажал һүүлэй жэлнүүд соо яһала оньһожоруулагдаһан. Тиимэһээ энэ цехэй ажалшад хүдэлмэриин хэдэн ондоо мэргэжэл шудалха баатай болоо бшуу. Жэшээнь, бригадын гэшүүн Владимир Семенихин операторай, слесариин мэргэжэлнүүдые шудалһан. Цех соохи ажал хүнгэдхэхэ талаар тэрэ горитойхон юумэ хэһэн байна. Үнгэрһэн жэл урлан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын 5 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэн юм. Энэнь жэл бүри 1.500 түхэригэй арьбалалта үгэхэ байна.

Мяханай үлэгдэлнүүдые хатааха, тээрмэдэхэ түхеэрэлгэнүүд нэгэ жэгдэхэнээр нэерэлдэнэ. Хүдэлмэришэд оньһон түхеэрэлгэнүүдэйнгээ хүдэлхыень ехэл анхаралтайгаар шалган харанад.

— Халаанай эхинһээ һаадгүйгөөр хүдэлжэ байнабди. 4 тонно хуурай тэжээл үйлэдбэрилэн гаргаха байхабди, — гэжэ М. Л. Гордеев бидэндэ хэлэхэ юм.

Эдэнэр халаан соогоо дунда зэргээр 7—8 тонно хуурай тэжээл гаргадаг юм байна. Михаил Лукич Гордеевэй даадаг бригадын хүдэлмэришэд заримдаа халаан соогоо 8—9 тонно хуурай тэжээл үйлэдбэрилжэ, үндэр бүтээсэ туйлана.

Эдэнэр оньһон түхеэрэлгэнүүдтээ техническэ һайн харууһа хэжэ байдаг. Халаанай дүүрэхын урдахана шорой тооһонһоонь һайса сэбэрлээд, удаадахи халаанай хүдэлмэришэдтэ тушаадаг. Энэ цехэй хүдэлмэришэд оньһон түхеэрэлгэнүүдээ түхэреэн сүүдхэ соо зогсоонгүйгөөр хүдэлгэжэ, ехэ продукци гаргахын тула тэмсэнэ. Урдаа табиһан зорилгоёо бэелүүлжэ шаданашье.

— Баян дүй дүршэлтэй, үндэр мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд олон юм. Эдэнэр эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлжэ, бага гаргашатайгаар ехэ продукци үйлэдбэрилэн гаргажа шададаг,—гэжэ цехэй начальник В. В. Шураков хэлэнэ.

Нээрээшье, энэ цех соо ажалай журам эбдэдэг, халаанай даабари дүүргэдэггүй хүн үгы байха юм. «Бултадаа нэгэнэй түлөө, нэгэн бултанай түлөө» гэһэн уряа доро хүдэлнэ. Тиигэжэ халаан бүриин даабари үлүүлэн дүүргэгдэжэ, һайн шанартай хуурай тэжээл ехээр үйлэдбэрилэгдэнэ. Эдэнэр байгша оной түрүүшын хахад жэлэй даабариһаа гадуур 100 тонно хуурай тэжээл үйлэдбэрилжэ, Буряадай АССР-эй 50 жэлэй түүхэтэ һайндэрые ажалай бэлэгүүдээр угтаха гэжэ зоригжонхой. Январь һарын түсэбэй дүүргэлтые хараад үзэхэдэ, энэ цехэй коллектив үгэдөө хүрэхөөр хэбэртэй.

К. ЖАМЬЯНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: урлан нарижуулагша, ухаалан зохёогшо, аппаратчик В. Семенихин.
Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Бүхэсоюзна мүрысөөндэ оролсоод...

Саяан уулануудай хормойдо түбхинэһэн Аха нютагай үбэр хабсагайнуудаар тала дайдаар шэмэрүүн хүйтэн үбэл түлэг дундаа ябажа байна. «Үбэл малшадай эгээл шухала шалгалтань» гээд манайхин тон зүб хэлсэдэг. Энэ нютагта үбэлэй үе хадаа эгээл хатуу шэмэрүүн саг болоно.

Энэ жэлэй үбэлжэлгэ хадаа онсо удха шанартай. Юуб гэбэл, энэл үбэлжэлгөө һайн үрэ дүнгүүдтэйгээр үнгэргөө һаа, табан жэлэй шиидхэхы оной түсэб уялгануудай дүүргэлтэ дүлдыдаха байна бшуу. Энэниие манай нютагай малшад тон һайн ойлгонод. Тэдэнэр бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоһон байна.

Байгша оной январь һарада партиин Ахын райкомой бюро дээрэ малшадай дунда социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай парти, правительствын тогтоол Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организациин хэр зэргээр бэелүүлжэ байһан тухай асуудал зүбшэгдөө һэн. Партиин райкомой бюрогой тогтоол соо энэ ажалда үшөөл дутуу дунданууд бии гэжэ элирүүлэгдэбэ. Нэн түрүүн социалис мүрысөөнэй дүнгүүд саг соогоо согсологдоногүй, уялганууд хайша хэрэгээр абтана. Мүн мүрысөөндэ илагшадта урмашуулгын шан барюулагданагүй, харуулан ойлгуулха хэрэгсэл муу байна, мүрысөөнэй дүнгүүд ханын хэблэлдэ бэшэгдэдэггүй байна. Мүрысөөнэй дүнгүүдые зэргэшүүлэн харуулха хэрэг муу гэхэ мэтэ дутуу дунданууд элирүүлэгдээд, колхозой партбюрое (секретаринь нүхэр Будаев Д. Б.) эдэ дутуу дундануудые усадхаха хэмжээ ябуулгануудые абаха гэжэ уялгалаа һэн.

Партиин райкомой бюрогой тогтоолые бэелүүлхын тула колхозой партбюро ба правлени хэмжээ-ябуулгануудые табиһан байгаа. Тэдэ хэмжээ ябуулгануудынь партийна нээмэл суглаан дээрэ зүбшэгдэжэ, колхозой бригадирнууд В. Д. Сыренов, Ж. Б. Мандагаев гэгшэд тоособод. Мүрысөөнэй дүнгүүдээр алишье талаараа хоёрдохи бригада (бригадирынь Ж. Б. Мандагаев) илажа гараа. Түл абалга, һү һаалгаар энэ бригадынхид нүгөөдүүлээ холо ахижа ябана. Мүн декабрь һарын дүнгүүдээр энэ бригада КПСС-эй райкомой ба аймагай Соведэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг абаһан байгаа.

Адууһа малай гарзалха ябадал пёдондонойхиһоо нилээд усөөрөө. Хоёрдохи бригадада 25, нэгэдэхи бригадада 5 тугал абтаа. Харин 1972 оной энэ үедэ бүхы колхоз дотор ойройдоол 15 тугал абтаһан байгаа. Жэшээлхэдэ, залуу малшад комсомолой гэшүүн Лидия Мандагаева 33 үнеэ даажа ябана. Тэдэнь бултадаа тугаллаха юм. Январь һара соо 13 тугал абтаа. Хонишон Жалсан Раднаевич Патархеевэй бүлэ 150 гаран хурьга абаад, түлжүүлжэ байна. Үшөө хурьгалха хонид олон.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишадай дүнгүүдые харахада иимэ байна. Хоёрдохи бригадын һаалишан Дулма Мансаровна Галсанова үбэлжэлгын эхилхээр нэгэ һарлаг үнеэнһээ 136,6 литр һү һагаа. Тэрэнэй дүү басаган Дари Мансаровна һарлаг үнеэн бүриһөө 71,4 литр һү һаажа шадаба. Тиихэдэ нэгэдэхи бригадын һаалишад Ирина Жаповна Хандакова, Хорло Лопсоновна Найданова түс түстаа һарлаг бүриһөө 70-80 литр һү һаабад. Мүн бусадшье һаалишадай дүнгүүд муу бэшэ байгаа.

Январь һарын дүнгүүдые согсолһон суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн колхозой главна зоотехник М. Ш. Гончиков, Баруун-Голой сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. Ж. Иванов гэгшэд ниитын малай үбэлжэлгын үедэ бии байгаа дутуу дунданууд тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэбэд. Адуу малай эдеэлсэ, харууһалгада малшад, мэргэжэлтэд гол анхаралаа хандуулха ё
жэ тэмдэглээ.

Ветеринарна у
даагша В. И. Биль
хэлэхэдээ, малшадые
үедэ хангалга муугад
данхай гэжэ та
Илангаяа медицинын
даа наймаанай талаар
га хангалтагүй.
культурын талаар
баһал бирагүй. Хүд
лиотекэ (даагшань
зоева Б.), хүдөөгэй
шань нүхэр Дамша
асуудалаар биратай
нэгүй гэжэ шангаар
лэгдэбэ.

Үнинэй коммун
наһан соогоо хони
ябаһан Пажмал
Базарова (мүнөө
үгэ хэлэжэ, нииты
үбэлжэлгые һайнаар
хэ талаар бии байһа
ломжонуудаа хүсэд
лэхые бүхы малшад
ба. Пенсидэ гараашье
ажалда туһаламжа
хүсэлтэй байһанаа
лээ. Тэрэнэй хүбүүн
заров хонин ажалда
жал Лопсоповна Би
дээ ерэжэ, хурьгад
дулаалалсаа, ехэ т
гөө.

Партийна суглаан
дагшад юһэдэхи таб
шиидхэхы оной т
һайнаар бэелүүлхы
оролдохо, энэ хэрэгт
сэ шадалаа элсүү
шиидэбэ.

Суглаанай һүүлэй
хи бригадын бригад
Бальжирович Ма
хөөрэлдэхэдэм:

—Дахиншье үбэл
маагүй. Тэжээл би
ехэ шиидэнги. түсэ
нуудаа дүүргэхэбди
омог дорюунаар т
һэн.

В. ГАЛС

ҺАРЫН ТУРШАДА — ХОЁР ТҮС

«Бурятцелинстрой» трестын Хориин 335-дахи ПМК-гай участогай барилгашад габшагай бэрхээр ажаллажа, 1973 онойнгоо түсэб болзорһоонь урид дүүргэхэ гэжэ шиидээ. Промышленностиин, барилга, транспортын хүдэлмэришэдэй дунда дэлгэрһэн Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоод, мүнөө тэдэнэр һайнаар ажаллажа байна.

Түс коллектив январь һарада 66,3 мянган түхэригэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хээ гэхэ гү, али хараалагдаһанда орходоо 31,5 мянган түхэригэй ехэ хүдэлмэри хэбэ.

Мүнөө үедэ Хандагайн дунда һургуулиин, Хориин ОРС-
ын шулуун магази
ганууд эршэтэй
ябуулагдана. А. Н.
най хүтэлбэрилдэг
дай бригада эндэ бү
тэйгээр ажаллажа,
шулуун байшангай
богони болзорто, һа
тайгаар бодхоогоо.

Б. ЛАЙД

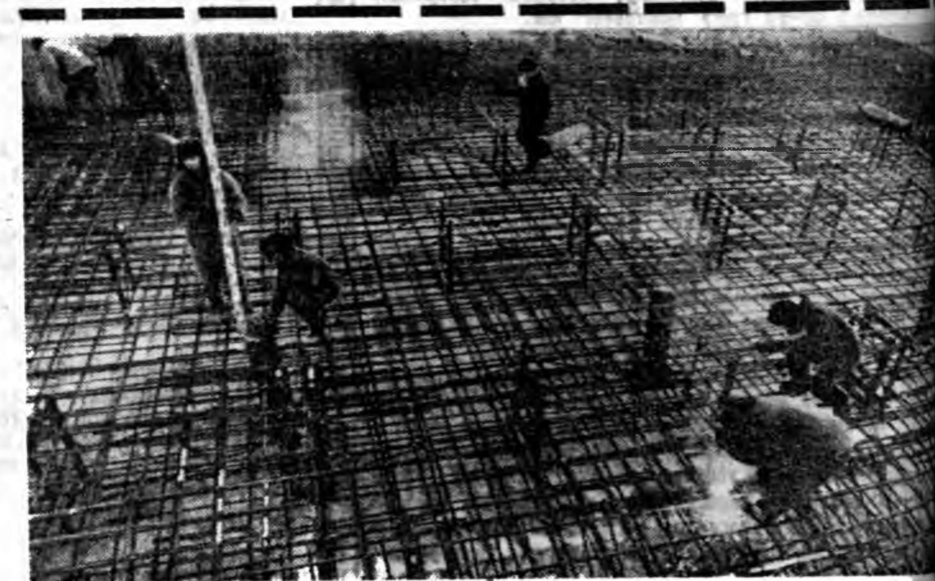

РЯЗАНИИН ГРЭС-эй БАРИЛГА ДЭЭР

ГУРБА МИЛЛИОН ЗУРГААН ЗУУ МЯНГАН КИЛОВАТТ — түсэбтэ табан жэлэй шэнэ барилгануудай нэгэн болохо Рязаниин ГРЭС-эй проектнэ хүсэн иимэ. Түрүүшынь ээлжээнэй дүрбэн генераторнуудай 300 мянган киловатт хүсэтэй гурбаниинь энэ жэлдэ зайн гал үгэхэ юм.

Энэ станциин элшэ хүсэн Лихачевой нэрэмжэтэ автозаводой областьдо баригдажа байһан филиалда, химическэ утаһанай комбинадай хоёрдохи ээлжээндэ, мүн ороной түбэй бусад объектнүүдтэ хэрэглэгдэхэ.

Барилгашад болон хабсаргагшад энэ жэлдэ 50 миллион түхэригэй ажал хэхэ байна. Тиихэдэ түрүүшын хоёр жэлэй туршада оройдоол 33 миллион түхэригэй ажал бүтээгдэһэн. ГРЭС-эй барилга дээрэхи ажал гурбан халаанда эмхидхэгдэнэ.

*Мүнөө ГРЭС-эй барилгада таба мянган хүн хүдэлнэ. Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлэй дүүрэхэдэ, тэдэнэй тоо найма мянгада хүрэхэ юм. ГРЭС-тэй зэргэлээд Новомичуринск гэжэ поселок урган бодонхой. 56 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын
нүүд эндэ ашагла
ороо. Байрын гэр
тэй зэргэлээд ки
нотеатр, больнични
плекс, хүүгэдэй 4
худалдаа най
түб баригдажа ба*

*Зураг дээрэ: Р.
уллинай бригадын
саргагшад Ю. М. В
нин, (дээрэнь) М
Захаров гэгшэд Г
эй гол корпус ба
годо ажаллана;
урган бодоһон Но
чуринск поселок
саргагшадай И. С
ной хүтэлбэ
бригада ажалдаа.
А. ПУШКАРЕВОЙ
ТАСС-ай фотохр*

Буряадай АССР-эй 50 ЖЭЛ

АЙМАГАЙ ТҮБТЭ— УУЛЗАЛГАНУУД...

Буряадай Автономито Со-... Социалис республикын ...йгуулагдаһаар 50 жэлэй ...до зорюулан, Прибайкалиин ...аймагай промышленна пред-...приятинууд, колхоз болон сов-...хозуудай үдэрнүүд эхилбэ. ...Промышленна предприяти-...нууд, колхоз болон совхозуудай ...коллективүүд аймагайнгаа ...түб Турунтаево тосхондо ерэ-...жэ, Совет засагай жэлнүүдтэ ...туйлаһан амжалтануудаа то-...дорхойгоор хүн зондо харуул-...жа, уран һайханай концерт-...нүүдые табиха байна.

Аймагай түбэй соёлой ...байшан соо хүн зон дүүрэн. Түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдые ...бүтээдэг Таловска заводой, эн-...дэхи дунда һургуулиин коллек-...тивүүд энэ үдэр ажал хүдэлмэ-...ри тухайгаа элидхэхэ ёһотой ...байба. Заводой коллективтэ ай-...маг соогоо түрүүлэн энэ үдэ-...ые нээхэ эрхэ хүртэбэ. Тү-...мэр-бетон хэрэгсэлнүүдые бү-...тээдэг Таловска завод аймаг ...дотороо промышленна түрүү ...предприятинуудай нэгэн юм. ...Тэрэнние гэршэлхын тула ...эдэ тоонуудые дурдая: тус ...завод продукци үйлэдбэрилэн ...гаргаха 1972 оной... 105 процент, ажалай ...бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб ...125 процент дүүргэһэн бай-...на.

...Соёлой байшангай коридор ...һубарюулан табяатай фо-...то болон бусад выставкэнүү-...дые хүнүүд һонирхон харана. ...Түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдые ...бүтээдэг заводой коллективэй ...ажал хүдэлмэри, һуралсал, ...амаралтые харуулһан фото-...зурагууд, заводой үйлэдбэри-...дэ гаргадаг продукци, заво-...дой гол корпусой макет, Та-...ловска дунда һургуулиин һу-...рагшадай һуралсал, ажабай-...дал харуулһан фото-зурагууд ...выставкэдэ табигданхай.

...КПСС-эй райкомой нэгэдэхи ...секретарь Н. Е. Шелковников ...Буряадай АССР-эй байгуулаг-...даһаар 50 жэлэй ойдо зорюу-...лагдаһан энэ үдэрые үгэ хэлэ-...жэ нээбэ.

...Таловска заводой директор ...И. Гжибовский заводойнгоо ...тухай, заводой ургалта, үй-...лэдбэридэ туйлаһан амжалта-...нууд тухай элидхээ. Энэ за-...водой шудхалгын цехэй мас-... үйлэдбэриин ветеран ...С. Суворова, заводой глав-...ный энергетик Н. М. Калашни-..., Таловска дунда һургуу-...лиин директор Р. Л. Литвин-... гэгшэд Совет засагай жэл-...нүүдтэ түрэл нютагтаа боло-...һон гайхамшаг хубилалтанууд ...тухай дурдабад.

...Таловска заводой, тэндэхи ...дунда һургуулиин коллекти-...вүүд һүүлээрнь һонирхолтой ...концерт табиба. Заводой уран ...һайханай «Чайка» гэжэ ан-...самбли концертнэ програм-...мын номер бүхэниие сугларагшад ...дэрьемэ альга ташалгаар ...угтаа.

...Удаадахи долоон хоногой ...туршада, Сэлэнгын модоной ...комбинат, Ильинкын дунда һур-...гуулиин коллективүүд ажал хэ-...рэг, амжалта түйлалта тухай-...гаа тоосохо юм.

С. ОЧИРОВ,
манай корр.

ХҮДӨӨГЭЙ БИБЛИОТЕКЫН ГАЛХАН

ФОТОРЕПОРТАЖ

НОВО-ИЛЬИНСК тосхондо Хандагатайн леспромхозой хүдэлмэришэд ажаһуудаг юм. Эндэ арба гаран жэл профсоюзай библиотекэ хүдэлнэ. Тэрэнэй жасада 25 мянган ном тоологдоно. Эртэ үглөөнһөө үдэшэ орой болотор энэ библиотекэдэ уншагшад олоороо ябажа, һонирхолтой номуудые уншажа, ухаан мэдэрэлээ баяжуулдаг гээшэ. Хоёр мянга шахуу уншагшад эндэ тоологдоно. Энэ библиотекын хоёр филиал Хара-Хүтэлэй ба Эхи-Горхоной участогуудта хүдэлнэ.

Тэрэшэлэн эдэ участогуудта өөрын клуб бии юм. Леспромхозой түбһөө соёлшод саг үргэлжэ иишэ ерэжэ, клубай ажал хүдэлмэриие ударидан ябуулжа байдаг. Досоонь һаруул, одоо уни бутарма дулаан, уран гоёор шэмэглэгдэһэн плакат, номой выставкэ болон уряа лозунгнуудые хужарлан харамаар. Эндэ Антонина Борисовна Власенко, Валентина Ивановна Павлова гэгшэд һайн дураараа хүдэлнэ. Түбэй библиотекэһээ шэнэ һонин номуудые шэлэн абахадаа, участогай библиотекын эрилтые наринаар сахина. Дархита һууринай библиотекэ мүн баһа холын гэжэ тоологдоно. Эндэ эдэбхитэн Елизавета Сергеевна Леонова үнинэй худалдэг. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гүүртэ болон отарануудаар саг үргэлжэ ябажа, шэнэ һонин номуудые уншахыень дурадхажа байдаг. Хонишод, малшад болон механизаторнууд элдэб олон жанрай зохёолнуудые һонирхон уншана.

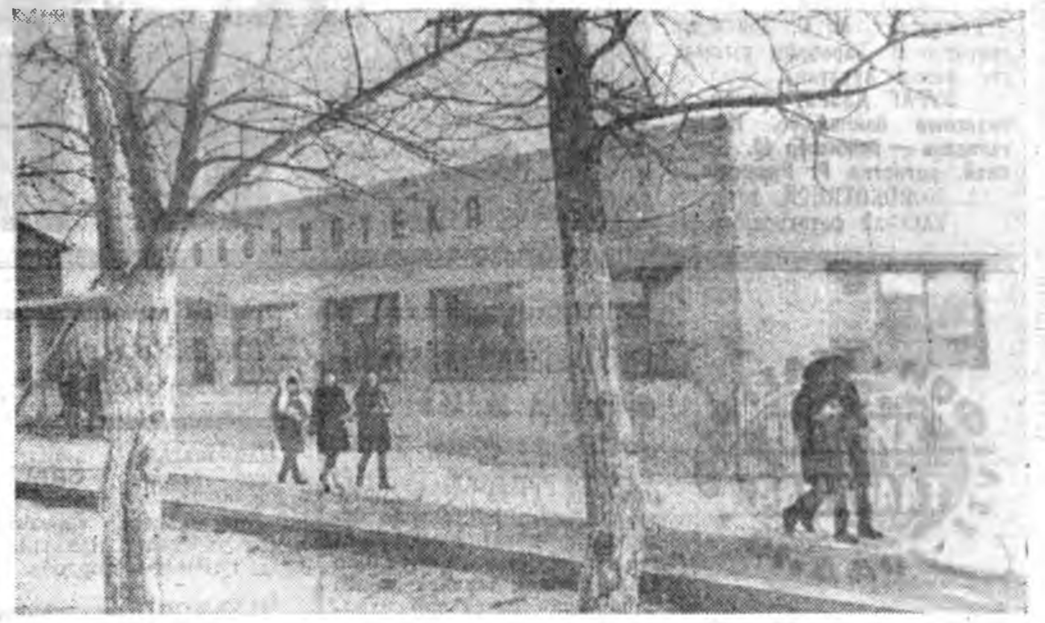

Тиигэжэ эдэбхитэдэй ашаа туһаар гансашье холын хүдөө отара болон гүүртэдэ бэшэ, мүн, үйлэдбэриин участогта ном, газетэ, журналнууд олоор тараагдана.

Ново-Ильинск тосхоной библиотекые даагшаар Александра Владимировна Беляк үнинэй хүдэлнэ. Библиотекын галханда һурагшад, леспромхозой хүдэлмэришэд, студентнэр, ой модоной промышленностиин мэргэжэлтэд олоороо ябажа байдаг. Эндэ ороходоо хүнэй сэдьхэл гансата уужам боложо, ажалша бэрхэ хүн хүдэлнэ гэжэ ойлгохоор. Уужам һаруул зал соонь номой таг, стенд болон выставкэнүүд уран гоёор шэмэглэгдэн зохёогдонхой. Уншагшын залда эрдэм ухаанай ба политическэ литература олоор табигданхай. Библиотекын галханда гансашье уран зохёол уншахаяа ерэдэг бэшэ, гадна һонирхолтой хөөрэлдөөндэ, уншагшадай конференцидэ тэдэнэр эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Жэшээнь, уран зохёолшод Р. Белоглазовагай «Мойһоной сэсэг», И. Калашниковай «Разрыв-трава» гэжэ номуудые зүбшэн хэлсээ. Иимэ уулзалга хэхын тула уридшалан бэлэдхэл хэдэг, гудамжануудта соносхолнуудые үлгэдэг байна. Жэншэдгүй гоёор шэмэглэгдэһэн плакат-соносхол хүнэй анхарал аргагүй татадаг гээшэ.

Уншагшадай конференци, хөөрэлдөө үнгэргэхэ тухайдаа нютагай радиогоор ходо дамжуулна. Библиотекын хүдэлмэрилэгшэд «Уншагшын һанамжа гэжэ ханын газетэ гаргана. Ном хайшан гэжэ шэнжэлжэ һурахада туһатайб гэхэ мэтын статьянууд энэ газетэдэ тунхаглагдана. Уншагшад А. В. Петрова, леспромхозой хүдэлмэрилэгшэ В. Вахрамеев, инженер Е. И. Горянинова, клубые даагша Г. Д. Чернобровкина болон бусад ханын газетэ зохёон гаргалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, һанамжа дурадхалнуудаа хэлэжэ байдаг.

Уншалгын залда политинформаторнууд хөөрэлдөө хэжэ, мүн республикын промышленна предприятиин хүтэлбэрилэгшэдтэй, хүнэй элүүрые хамгаалгын мэргэжэлтэдтэй уулзалганууд болоно. Хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэдөө шэнэ фильмүүдые хэрэглэдэг байна. Сэхыень хэлэхэдэ, Ново-Ильинскын хүдөөгэй библиотекэдэ эмхидхэгдэдэг арга хэмжээнүүд Хандагатайн леспромхозой хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгагүйгөөр болодоггүй. Библиотекын хүдэлмэриие улам һайжаруулхын, жэл бүхэндэ шэнэ һонин номуудые олоор худалдажа абхуулхын тула леспромхозой профсоюзай комитет жэл бүхэндэ 3 мянган түхэриг һомолдог байна.

Иигэжэ леспромхозой библиотекын гал ходо яаран носожо, уншагшадые хани халуунаар угтажа байхал.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Ново-Ильинскын библиотекэ газаа талаһаа. 2. Библиотекын соведэй гэшүүд: Хандагатайн леспромхозой инженер Е. И. Горянинова, ветеринарна участогые даагша А. М. Леонов, библиотекарьнууд А. В. Беляк, И. В. Сорбасова, хүдэлмэришэдэй клубые даагша Г. Д. Чернобровкина, ном олоор тараагша Е. С. Леонова гэгшэд ажал тухайдаа хөөрэлдэжэ байна. 3. Уншагшад дуратай номуудаа шэлэжэ абана.

БУРМАКИНАЙ фототекст.

ХЭБЛЭЛ ТАРААГШАД УРМАШУУЛАГДАНА

Аймагай «Хэжэнгын гол» газетын тараагдажа эхилхын урда хэблэл тараагшадай дунда конкурс соносхогдоһон юм. «Хэжэнгын гол» газетын редакци болон «Союзпечатиин» аймагай агентство һая тус конкурсын дүн гаргаба. Нэгэдэхи һуури хэншэшье хүртөөгүй. Харин хоёр хоёрдохи һууриие Хэжэнгын совхозой хүдэлмэришэдэй дунда хэблэл тараагша Ц. Б-Д. Дугарцыренова, хэлхеэ холбооной Могсохоной отделениин хүдэлмэрилэгшэ Г. Цыренжапова гэгшэд эзэлжэ, мүнгэн шанда хүртэбэ.

Ородой адагай почтальон Һамажаб Сандитова 3-дахи һуури эзэлээ. Тиихэдэ Загустай нютагай хэблэл тараагшад Д. Доржиева, С. Михайлова, Ородой адагай П. Чимитдоржиева гэгшэд урмашуулгын шанда хүртэбэ.

А. ОЧИРОВ.

«БУРЯАД ҮНЭНДЭ» бэшэһэнэй һүүлээр

«Бидия Дандарон, тэрэнэй „согшод“

Иимэ гаршагтай шүүмжэлхы корреспонденци манай газетын январиин 18-най номерто толилогдоһон байгаа. Буряадай ниитын эрдэм шэнжэлхэ институтда ажаллажа байһан Бидия Дандарон гэгшэ албан хэрэгтээ халирхайгаар хандадаг, бурхан шажанда һүзэгтэй зарим хүнүүдые «суглуулжа», бүлэг эмхидхээд, хуули буса элдэб янзын ааша гаргадаг, бүлэг хүнүүдэй архидалга эмхидхэдэг байгаа гэжэ тэрээн соо эрид шангаар шүүмжэлэгдээ һэн. Б. Дандарон уршагта ябадалайнгаа түлөө сүүдэй урда зогсожо, зэмэеэ амасаһан юм.

Тэрэ корреспонденци соо Хэжэнгын аймагта ажаһуудаг хэдэн хүн дурсагдаһан байгаа. Энээн тушаа КПСС-эй Хэжэнгын райкомой секретарь нүхэр А. Раднаев редакцида иигэжэ мэдээсэбэ:

«Бидия Дандарон, тэрэнэй «согшод» гэжэ корреспонденци КПСС-эй райкомой бюрогой заседани дээрэ харагдаа. Бурхан шажанда шүтэхэ ябадалтай эрид шууд тэмсэхэ талаар партиин гэшүүнэй уялга сахингүй, тэрэниие хазагайруулһанайнь түлөө КПСС-эй гэшүүн Д. Г. Баяртуевай бүридхэлэй карточкада оруулагдаха шанга донгодолго бюро дээрэ соносхогдобо.

Багшын нэрэ хүндые доромжолжо ябаһан Б. С. Мункина, П. Э. Дамбадаржаев гэгшэд аймсоведэй гүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй таһагай захиралтаар ажалһаа сүлөөлэгдөө. Багшанарай мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ, аймагай һургуулинуудта научно-атеистическэ хүдэлмэри улам һайжаруулха талаар хэмжээ ябуулганууд хараалагдаад, бэелүүлэгдэжэ эхилэнхэй.

КПСС-эй райкомой пропаганда ба агитациин таһагай үүсхэлээр февраль һарын эсэстэ лекторнууд-атеистнүүдэй, гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй семинар-зүблөөн үнгэргэгдэхэ юм. Аймаг дотор научно-атеистическэ хүдэлмэри һайжаруулха тухай асуудал тэрэ семинар-зүблөөн дээрэ харагдаха юм».

«Манай түрэл хизаар — ЯХАД ОРОН»

Шэнэ ном тухай бодолнууд

ЯХАД ОРОН... Энэ гайхамшагта орон соогуур аяншалжа, ябажа үзэһэн хүн тиишэ дахяад ошохые эрмэлзэдэг. Зүгөөр огто ябажа үзөөгүй хүнүүд энэ орон тухай дуулахаһаа гадна, тэрээн тухай уншаха аргатай ха юм.

1972 ондо Яхадай Автономито Совет Социалис Республикын тогтоһоор 50 жэлэй ойн баяр болоо һэн. Тэрэ һайндэр хадаа агуу ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо бэлдэлгын халуун үедэ тэмдэглэгдээ бэлэй.

Үнгэрэгшэ 1972 ондо Москва хотын «Советская Россия» хэблэл «Манай түрэл хизаар — Яхад орон» гэһэн ном 50 мянган хэһэгээр хэблэн гаргаба. Энэ номой гадар дээрэ «России аха дүүгэй бүлэ соо» гэһэн гаршаг бии. Зүб даа. России наран доро мандаһан автономито республикануудай нэгэн — яхад ороной ажалшад шэнэ замаар, илалтын замаар дабшажа ябана.

Нилээд зузаахан энэ номой авторнуудынь Яхадай журналист Прокопий Егоров, уран зохёолшо Юрий Шамшурин хоёр болоно. Энэ ном долоон бүлэгһөө бүридэнэ.

«Урид хэлэхэ үгын орондо» гэһэн бүлэг. Журналист П. И. Егоров, уран зохёолшо Ю. И Шамшурин хоёр хоорондоо хөөрэлдэнэ, Яхад орон тухай бидэндэ дуулгажа эхилнэ. Энэнь ехэ зохид. Хоёр нүхэдэй аман зугаа бидэниие сэнхир һайхан Яхад орондо абаашажа, урданайнь түүхэ байдалһаа мүнөөнэй үе хүрэтэр асарна.

«Нюдэн дүтэ харадаг шэхэн холые дууладаг» гэһэн яхад арадай үгэһөө энэ ном эхилнэ. Зүб даа. Яхад орониие мэдэхэгүй хүн энэ ном уншаха зэргэтэй.

Яхад ороной уһа голнууд, байгаали, газар дайда, баялиг тухай тобшохон мэдээе түрүүшын бүлэг соо абанабди.

«Зөөлэн алтан баялиг» гэһэн бүлэг уншагшадые ехэ һонирхуулха ёһотой гэжэ һанагдана. Яхадай бар тайгада ан гүрөөл, хэрмэ, булган ехэ элбэг. Октябриин хубисхалай урда тээ энэ «зөөлэн алтан» хайшаа ошожо байгааб? Хонжоо наймаашад хара мэхын хүсөөр хэды олон булган, хэрмэнэй арһа яхад, эвенк, юкагир ангуушадһаа абаа гэжэ һананат. Тиихэдэ үнэтэ арһатай ангууд хайра гамгүй хюдагдадаг байгаа бшуу.

Имагтал Совет засагай жэлнүүдтэ ангуудые хэм хэмжүүргүйгөөр хюдалга болюулагдажа, заповедникүүд, ангай совхозууд байгуулагдаа.

Энэ бүлэг соо Яхадай «зөөлэн алтан» — баялиг, суута ангуушад, егерьнүүд тухай дэлгэрэнгыгээр уншанабди. Тэндэ ой модоной нөөсэ ехэ элбэг. Яхадай ой модоной нөөсые бултыень түлеэн болгоод ябталаа һаа, Якутск хотоһоо Москва хүрэтэр арбан метр үргэнтэй, үндэртэй хорин ряд болохо байна бшуу. Баян даа.

«Газар ба хүнүүд». Номой хоёрдохи бүлэг. Энэ шэрүүн уларилтай газарта мал ажал гол һалбаринь урданьшье байһан. Мүнөө үедэ Алас-Дурна зүгэй экономическа районой малай дүрбэнэйнь нэгэ хуби Яхадта байна бшуу. Һү һаалгаршье хүршэнэрһөө дутанагүй. Жэшээлхэдэ, 1971 ондо «Амгинский» совхозой һаалишан Пётр Яковлев үнеэн бүхэнһөө 4.026 килограмм һү һаагаа.

Адууһ гээшэ Яхадта ехэ хүндэтэй. Адуун һүрэг олошоруулха талаар нилээд ехэ ажал хүдэлмэри хэгдээ. Хүдөөгэй зуун хүн бүхэндэ адууе хубаагаа һаа, тэрэ тоогоор Яхад орон СССР соо нэгэдэхи һуури эзэлнэ. Тиихэдэ оро үсхэлгэ эндэ айхабтар хүгжэнхэй. Энэ хэрэгтэ гаргашалагдаһан нэгэ түхэриг хоёр түхэриг 50 мүнгэн боложо, олзо үгэнэ.

Шэрүүн уларилтай энэ хизаарта тарян ургана. Гайхалтай. Мүнөө үеын техникэ, үтэгжүүлгэ хэрэглэһэнэй ашаар нилээд ехэ амжалтанууд туйлагдаа. Жэшээлхэдэ, Олекминскэ районой таряашан Николай Константинович Барамыгин гэгшэ ехэхэн таряалангай гектар бүриһөө 30 центнер шэниисэ хуряадаг байгаа.

Яхад орондо хартаабха, овощ ургуулна. Гайхалтай шэнги. Зүгөөр энэмнай үнэн юумэн. Алданай Адагай районой агроном Митрофан Бурцев гэгшэ хартаабхын шэнэ сорт бии болгонхой. Тэрэнь далаад хоног соо эдеэшэжэ үрдинэ. Үбэл хадагалхада ехэ һайн, бэлээр гутадаггүй. 1956 ондо энэ сортын хартаабха гектарай 290 центнер хуряаһан юм.

Яхад орондо харгы зам ехэ муу байгаа. Үбэлдөө нохойгоор, ороор ябаха арга бии һэн. Зундаа намаг налхи, уһа голнууд. Мүнөө үедэ харгы замай, агаарай харилсаанай ямар болоһон тухай номой гурбадахи бүлэгтэ уншанабди.

1638 ондо Лена мүрэн хүрэтэр Москваһаа эльгээгдэһэн сэрэгэй ноён П. П. Головин гэгшэ өөрынгөө экспедицеэр гурбан жэл ябажа, Якутск хүрэһэн байна. Харин мүнөө Якутск хотын аэропорт дээрэ «ИЛ-18» түхэлэй самолёдто һууһан хүн 11—12 час болоод, Москвагай Горькиин нэрэмжэтэ гудамжаар алхалжа абаха арга боломжотой бшуу. Сасуулашагүй илгаанууд...

«Мүнхэ сэбдэг дээрэхи хото». Номой эгээл һонин бүлэгүүдэй нэгэн.

Мүнхэ сэбдэг... Хэзээдэшье гэдэдэггүй, сэбдэг хүйтэн газар дээрэ баригдаһан Якутск хотын түүхэ тухай эндэ һонирхон уншамаар.

Гурбан зуун дүшэ наһатай Якутск хото. Энэ город хадаа Азиин зүүн хойтодохи зүгые шэнжэлхэ хэрэгтэ айхабтар ехэ удха шанартай.

Якутск хотын түүхэ тухай уншахадаа, сүлэлгэдэ байһан ородой революционернүүдэй гурбан үеын гайхамшагта хэрэгүүдые ойлгожо абанабди. Декабрист А. А. Бестужев-Марлинский, агууехэ революционер, философ, уран зохёолшо Н. Г. Чернышевский, хүдэлмэришэн-революционер Пётр Алексеев, большевигүүд В. П. Ногин, Ем. Ярославский, Г. И. Петровский, Г. К. Орджоникидзе болон бусад сүлэлгэдэ байгаа.

Совет засагай түлөө болоһон тэмсэлдэ суута Н. А. Каландаришвили, К. К Байкалов, И. Я. Строда, С. Ю. Широких-Полянский тухай эндэ уншанабди.

Якутск — соёл культурын түб. Эндэхи гүрэнэй университедтэ эрдэмэй 8 доктор, 150 гаран кандидат залуушуулые эрдэмдэ һургана.

Совет засагай жэлнүүдтэ эрдэм наука гээшэ айхабтараар хүгжөө. Эрдэмэй зургаануудта эрдэмэй 420 доктор болон кандидадууд хүдэлнэ.

Уран зохёол, уран зураг, искусство Яхадта гайхалтайгаар хүгжөө. СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной 52 гэшүүн эндэ бии. Хоёр хэлэн дээрэ гарадаг «Хотугу улус» («Полярная звезда») журналынь зарим союзна республикануудта гарадаг журналнуудһаа хэһэгээрээ дутанагүй. Богонёор хэлэхэдэ, Совет засагай жэлнүүдтэ яхад арадай хүгжэлтын алхамууд зүрхэ сэдьхэл баясуулна, омогорхол түрүүлнэ.

«Бага яһатанай ехэ хуби заяан» гэһэн бүлэг. Яхадай АССР-эй газар дээрэ олон яһатан ажаһуудаг. Эдэ хэд бэ гэхэдэ, юкагирнууд, эвенүүд, эвенкэнүүд, чукчинууд болоно.

Октябриин хубисхалай урда тээ үзэг бэшэггүй, мунхаг бөөнэрэй, баяшуулай дарлалта доро байһан арад мүнөө Совет засагай жэлнүүдтэ ямар ехэ алхамуудые хэбэ, ямар ехэ илалтануудые туйлаба гээшэб! Энээн тухай олые шашалтагүй. Үнгэрэгшэ жэлдэ манай тэмдэглэһэн, СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн баярай һайндэр Оронойнмнай арадуудай ямар байһанаа ямар болоһон тухай эли тодоор харуулаа һэн.

Номой һүүлшын бүлэг. Мүнөөнэй Яхад — индустриин орон. Алданай алташад тухай хөөрэхэ болоо һаа, ехэ саг хэрэгтэй. Яхадта слюдагай, шулуу нүүрһэнэй, үнгэтэ металлнуудай нөөсэ айхабтар ехэ. Иигээд лэ һаяын жэлнүүдтэ Яхадай Урда зүг Ураал, Кузбасс, Донбассһаа дутахаяа болихонь. Мүнөө индустриин хэдэн комплекс бодхоогдоно.

Яхадай алмаз дэлхэйдэ мэдээжэ болонхой. 1954 оной августын 21-дэ ехэ алмазай нөөсэ Яхадта түрүүшынхиеэ олдоо. Гурба хоноод байхада, үшөө нэгэ нөөсэ олдобо. Тэрэниие нь «Эб найрамдал» («Мир») гэжэ нэрлээ юм. Тэндэ мүнөө хорин табан мянган хүн зонтой «Мирный» хото оршоно.

Алмаз малталга үргэдэһөөр. «Якуталмаз» гэжэ трест байгуулагданхай.

Яхадай АССР-тэ промышленностиин бусад ондоо һалбаринууд хүгжэнэ.

«Манай түрэл хизаар — Яхад орон» гэжэ номые уншаад байхадаа, Совет засагай жэлнүүдтэ гайхамшагаар хүгжэһэн Яхадай АССР-ые эли тодоор харанабди. Хоёр авторай хөөрэлдөөн соо ехэ һонин баримта, түүхэ мэдэжэ абанабди. Хурса, тодо хэлээр ном бэшээтэй. Фото-зурагуудыньшье һайнаар буулгагданхай.

Яхад ороноор ябаашьегүй хүн энэ ном уншахадаа, совет наран доро мандаһан Яхадай АССР тухай ехэ юумэ мэдэжэ абаха, ленинскэ национальна политикын илан мандаһые эли тодоор хараха, ойлгохо даа.

Г. ДАШАБЫЛОВ.
Улаан-Үдэ хото.

АРБАН ЗУРГАА НАҺАТАН: ҮХИБҮҮД ГҮ, АЛИ?

Жэл урда тээ Норвегиһээ ...һэн Аннета, Ян Нильсентэн гэжэ журналистнар ...манай һургуулида ерээ һэн. ...Эрдэмтэйнтнай ажал ябуулга... юун танай сэдьхэл тата...наб: салин хүлһэн гү, алдар ...соло гү, али ондоо юумэн ...гү гэжэ тэдэнэр ахамад клас...сай һурагшадһаа асуугаа ...һэн. Бага зэргэ илгаатайшье ...һаа, тэдэнэй харюу нэгэл ...юумэрээ адли байгаа: эгээл ...шухалань, гэжэ минии ша...бинар хэлээ, хэһэн хүдэлмэ...ришни сэдьхэл ханааха, һо...нин байха, өөрыншни шадал ...зэргэдэ дүүрэнээр харюуса...ха ёһотой.

Норвегиһээ ерэһэн айл...шад үнэн сэдьхэлһээ гай...халдаа: арбан табатай-арбан ...долоотой һурагшадай иимэ ...бүрилдэнги үзэл бодолтой ...байхые тэдэнэр урда тээнь ...үзөөгүй.

Мэнэ-мэнэ һургуулитаяа ...хахасахаяа байһан, ехэ бо...ложо байһан шабинар тухай...даа һайн үгэ дуулахада зо...хид һэн. Үнэниие нь хэлэбэл, ...забһарлалгын үедэ тэдэшни ...номонууд болоһоноошье ...шартажархёод, хүхюутэйгээр носолдожошье байдаг ааб даа; бэе бэеынгээ портфель нюулсаха гү, али хүндэлдэг, дуратай багшынгаа үбдөөд, хэшээлэйнь болюулагдабал, нюултагүйгөөр баярлан хүхилдэхэ... Тэрэ талаараа дэлхэйн бүмбэрсэгэй алишье буланда ажаһуудаг өөрынгөө үетэнһөө огто илгардаггүй. Үхибүүд хадаа үхибүүд.

Гэбэ-ябабашье, манай нюдэн дээрэ тэдэшни ургажа, бүдүүн хүнүүд болохо сагын мэдэгдэнгүй дүтэлжэл байдаг. Теэд тэрэ хилэнь хаанаб? Яажа тэрэниие нь мэдэжэ, ямараар хандахаб? «Ши ехэ болоо гээшэш,» — гэжэ түрэлхид һурамхай болошоһон үгэнүүдые хэлэдэгшье һаа, юрэнхыдөө үхибүүдэйнгээ ехэ боложо байһые обёорхо дурагүй, үнгэрхэдөө, тэрэ ушарһаа бага зэргэ айдаг хэбэртэй агша. Багшанар хадаа зайлашагүй тэрэ ушарта нюдөө анихa эрхэгүй, юуб гэхэдэ шабинарайнгаа ехэ болохо сагые дүтэлүүлэлсэһэн зон гээшэ.

Тэдэнэй ехэ болоһоной тэмдэгүүдэй нэгэн, маниие ходо һэргэг байхаар баадхадаг ушар гэхэдэ, һуралсалайнгаа материалда шүүмжэлхыгээр хандажа, алибаа юумэндэ миил этигэхээ болидог ёһо болоно. 9-дэхи класста Толстойн «Дайн ба эб найрамдал» гэһэн зохёолоор хэшээлэй боложо байхада, һурагша басаган гараа үргэбэ: **«Наполеониие түүхын наадан болгожо, бэеэ гоёор харуулхые оролдодог хүн болгожо, жолоо баринаб гэжэ һанангяар, каретын досоо уятай байһан миндаһанһаа баряад һуудаг хүбүүн болгожо Толстойн харуулһые би зүбшөөхэгүй байнаб... Наполеон агууехэ полководец, томо хүн байгаа. Тэрэнниень декабристнуудшье, Пушкиншье, Лермонтовшье, зүбшөөһэн байдаг ха юм»...**

Би үгыень таһалбагүйб. Минии хүсэһэн лэ юумэ боложо байна ха юм: үзэл бодол элиржэ, тэрээнтэй хамта хүнэй тодо бүрилдэлгэ эхилбэ ха юм. Агууехэ хүнтэй арсалдаха гээшэ гайтай хэрэг, зүгөөр тэрэ арсалдаан болбосоролой ёһотой шалгалта мүн. Арсалдаан бэлэдхэлгүйгөөр гараа, тиигэбэшье хооһон хөөрэлдөөн бэшэ, элирхэйлэлгэтэй: һурагша басаган Тарле гэгшын ном, мүн Наполеон тухай бэшэгдэһэн бусад зохёол уншаһан, Пушкинай, Лермонтовэй мүрнүүдые сээжэээр хэлэжэ байха юм. Энэшни һайнаар оролдожо дүүргэһэн гэрэй даабари бэшэ, полемикын (арсалдаанай) хэшээл, бүхы үетэндөө болбосоролой жэшээ харуулһан хэшээл. Үхибүүдшье забһарлалай хонхын шэнхинээе дуулахаяа болитороо арсалдаанда оролсошобо. Хэшээлэй түсэб буруу һүрэбэ, зүгөөр иимэ хазагайралга хамаагүй гэжэ һанагдана.

Үхибүүд ехэ боложо байһан ушараа ямараар мэдэрнэ хаб гэжэ би һонирхобоб. Тиигээд «16 наһан — ехэ гү, али бага гү?» гэһэн темэдэ найруулга бэшэхыень дурадхаа һэм. 10-дахи класcай һурагша Миша Е. иимэ юумэ бэшэйэ:

«Ехэшье, багашье. Юундэ ехэб гэхэдэ, арбан зургаатай хүн — тус үгын удхада дүүрэн харюусамаар хүн гээшэ. Тэрэшни өөрынгөө ябадалые мэдэрхэ, бэеэ даагаад, нэгэ юумэ шиндхэхэ, өөрынгөө хараа бодолые аршалха шадалтай. Гэбэшье хүнүүд иимэ наһандаа тэрээгээрээ угаа ехээр омогорхожо, өөрынгөө һанаашые ондоо хүнэйхиһээ дээрэ табижа эхилдэг. Харин энээхэн лэ омогорхолынь 16 наһан үшөөл бага, ондоо зониие һургахын тула ажабайдалай дүршэл үшөө ехээр нөөхэ хэрэгтэй гэжэ хэлэнэ бшуу».

Эндэ өөрыгөө шүүмжэлэл, «бэеэ голохо» ёһон мэдэрэгдэнэ. Максим Горький энээниие «нангин», саашадаа улам ехээр хүгжэхын эхин мүн гэжэ нэрлэһэн байдаг. Хүүгэдэй найруулга уншахадаа, нэгэнэйнь бэшэһэнэй ёһоор, «бүдүүн хүн имагтал ехэ эрхэтэй бэшэ, харин олон юумэндэ уялгатай юм» гэжэ тэдэнэр ойлгожо эхилээ гэжэ һанахаар һэн.

Гэбэшье найруулгын бодолнууд хэды зүбшье һаа, тэрэнь үшөөл «үгэнүүд, үгэнүүд, үгэнүүд»... Һайн үгэнүүдэй хэрэг үйлэ дээрэнь харагдабал, ёһотойл үзэл бодолой бүрилдэһые мэдэхэш.

Норвег айлшадай хөөрэлдөөндэ арбадахи классай һурагша Петя Ш. хабаадалсаһан юм. Хахад жэл болоод, һургуулиа амжалтатайгаар түгэсхэжэ, институтда ороходоо золгүйдөө, шалгалтаяа тиимэшье азатайгаар тушаангүй, конкурс дабаагүй. Хүбүүн тэрэл нажартаа хүнгэн шалгалтатай ондоо институтда орожо шадахаар байгаа, теэд Пётр зүүн зүг шэнжэлдэг эрдэмтэн болохо гэһэн бодолдоо урбаагүй. Мүнөө тэрэ хүбүүн хүдэлжэ, шалгалтадаа бэлдэжэ байдаг.

Наташа (Л. Толстойтой арсалдадаг үнөөхи басагахан) түүхын эрдэмээр һонирходог байһандаа, Московско университедэй түүхын факультедтэ ороо һэн. Мүнөө Наташа — һургуулиин багша.

Хорин жэлдэ һургуу... хүдэлжэ байхадам, ... хуби заяатай олон хү... дүүрни үнгэрөө. Гоё гоёор хөөрэлдэдэгүүд нэрэ зэргэдэ дуратайхан, өөрынгөө талые харадаг хүнүүд болодог ушар заримдаа үзэгдэхэ. Зүгөөр тиимэшүүл үсөөн. Манай общество тэдэниие гамнадаггүй. Олонхи һурагшадайнгаа түлөө би улайхагүй байнаб.

Багшын тариһан үрэһэнһөө олон жэл боложо ургаса гарадаг. Хуби заяанай бага-ханааршье годирхые таажа мэдэхын аргагүй, гэбэшье бидэшье, манай шабинаршье тэрээндэ заһабари оруулха аргатайбди. Тиимэл хадань, шабинарайнгаа саашанхи ажабайдалаар багшанар һонирходог, дүүргэжэ гараһан һурагшадшни һургуули руу шагааха дуратай байдаг. Ондоошье байха аргань үгы даа. Заримдаа тэдэнэй маниие гажаруулдагшье һаа, өөрэгүй манай үхибүүд ха юм даа. Тэдэнэй хожомой жаргалай түлөө бидэ гүрэнэй урда, өөрынгөө һэшхэлэй урда харюусанабди.

Борис ЛОНДОН,
Москвагай 279-дэхи һургуулиин литературын багша.

Н. К. Крупская тухай фильм

МОСКВА. М. Горькиин нэрэмжэтэ киностудида Н. К. Крупскаягай эдир залуу наһан тухай фильм буулгагдажа байнхай. Алексей Максимович Горький тэрэнэй ажабайдалые баатаршалга гэжэ нэрлээ һэн. Эдир залуу басаган, гимназиин һурагша Надиин мэдээжэ революционер болотороо ургаһан тухай фильм харуулха. Кинокартина (мүнөө дээрээ «Любовь и свобода» гэжэ нэрлэгдэнэ) З. Воскресенская, И. Донской гэгшэдэй бэшэһэн «Надежда» гэжэ сценаряар буулгагдана.

Надежда Константиновнагай ролиие ВГИК-ые һая дүүргэжэ гараһан Наталья Белохвостикова гүйсэдхэнэ. Кино харагшад залуу актрисые С. Герасимовай буулгаһан «Нуурай эрьедэ» гэһэн фильмдэ түрүүшынхиеэ наадахада, таниха болоһон байха. Владимир Ульяновай рольдо «Современник» театрай артист Андрей Мягков, Надиин түрэлхидэй— артистнар Н. Озеров, Д. Склярская, Глеб Кржижановскиин — М. Ножкин наадана.

Революционернүүдэй нюусаар суглардаг инженер Классонай байраһаа Надежда Крупская Владимир Ульянов хоёрой бусажа ерээд байһан үйлөөр энэ фильм эхилнэ. Залуу багша басаган Надя һаяхан энэ залуу присяжна хүбүүнтэй танилсаһан байгаа. Энэ үедэ залуу Ульянов марксистнуудай кружогые хүтэлбэрилэгшэ болоһон ябаа. Энэ кружогынь һүүлээрнь хүдэлмэришэн ангиие сүлөөлхын түлөө тэмсэлэй холбооной гол шухала хүсэниинь болоо һэн ааб даа.

Эгээл энэ үедэ Надежда Крупская Владимир Ульянов хоерой инаг дуран мүндэлжэ, революционно тэмсэлэйнь түшэг тулгуури болоһон байна. Н. К. Крупскаягай инаг дуран тухай һүүлээрнь иигэжэ хэлээ һэн: «Инаг дуран ехэ баяр, жаргал олгодог. Үзэл бодолойнгоо талаар дүтэрхы, нэгэ эрмэлзэлтэй, нэгэ хэрэгэй түлөө тэмсахэ хэрэгтэ инаг дуран уряалха ёһотой».

Режиссер М. С. Донской, оператор И. Зарафьян гэгшэд тус фильм буулгана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: фильм буулгажа байһан үе. Наада таладань — режиссёр М. Донской, артистка Р. Рязанова.

А. КОНОКОТИНОЙ фото.
ТАСС-ай фотохронико.

Доржи ЭРДЫНЕЕВ

ДАМШАА

РАССКАЗ

ГАЗАР ХАХАЛДАГ хэдэн трактор харгыда ябана. Тэдэнэй Хүһөөшын добоһоо гарахадань, нарай сэхэ урда ерээд байгаа һэн. Үдын халуунай түлэг орожо, наран мотоор хоёрһоо дүтэ шадарай агаар халанги. Трактористнууд сохоороо урдаһан хүлһэ аршан, нойртоёо тэсэмгэйл байлдана.

Үглөөнэй жэргэһэн омог хүхюу шубуудшье тэдэниие баярлуулнагүй, голой эрье зубшан ургаһан шугын надха руу хороо ха. Гансал ангахаа мэдэдэггүй хулгана, охотноо түүдэг элеэнүүд лэ огторгойдо абяа гарана.

Тэдэнэй нэгэн гэнтэ доошоо элин халихадаа, шэб шэнэхэн гэнжэтэ тракторта угсараатай тэргэдэ дүтэхэнүүр үнгэржэ, үнихэнэй дуураһан тогоошон басагые һэрюулбэ.

— Оо, ерэхэ газартаа дүтэлөөлди! — гэн, тэрэ аятайханаар һуняагаад, арадань алхигша трактор тээшэ эрьелдэжэ, — Дамшаа, отогнай!.. — гэбэ.

Гонзод гэһэн нюуртай, түргэн нюдэтэй, харахада хүнгэншэг, шуран янзын тэрэ хүбүүн басаганай зааһан зүг тээшэ хараха сүлөөгүй: «Хубаари газараа нүхэдэйнгөө дууһажа байхые харахадаа сошоһон гээшэм. Должониие бэдэржэ центр ошоогүй һаа, тиигэжэ хожомдохошгүй байгааб. Анзаһаяа дээгүүр табижа ерээд лэ гүйлгэһэнэйхиие энэ ябанаб. Үглөө болотор нүхэдтэеэ суг амархамни, гоё б[illegible]на даа. Должон ерэхэ», — гэжэ миһэрнэ.

Урид бодхогдоһон отогой газаа тракторнуудаа зэргэлүүлээд, хүбүүд кабинануудсооһоо гарахадаа, үе мүсөө тэниилгэн, дайда дэлхэй байнал гэжэ һуняабад, ногоон соогуур хүльбэрэн, хүшөөгөө гаргажа, барилданад, носолдоно, хүхилдэнэд.

Тогоошон басаган эдеэгээ шанана, отог соо унтаринууд заһаргдана.

Иигэжэ ябадалай һүүлээр амарха гээшэ трактористда юунһээшье үлүү жаргал юм даа. Эсэнги бэеэ һула табяад, шархираһан гарнуудаа амаруулан хэбтэхэдээ хэдэн сүүдхээр унтаха дураншхүрэхэ. Үгышье һаа, голой сэлмэг уһанда шунгахаш, нара һалхинда нюсэгэн бэеэ амаруулхаш. Радио табижа юртэмсынэшье һони шагнахада, унаагай олдобол, дүтэ холын фермэ, отара ошожо басагадыешье баярлуулхада болохол даа.

Мүнөө эгээл иимэ аятай байдалай эхилээд байтар мотоциклай абяан дуулдаба. Ехэ үни болонгүй отогой үүдэндэ хара шэл зүүнхэй, хүхэхэн үмдэтэй, самсынгаа ханшы шамаһан басаган харагдаа һэн.

— Должон!

— Нүхэд, бригадирнай ерээ. Иихэдээ жаргаабди!

— Центрэй һони дуулая!

Эсэһэн мартагдаба. Энеэлдээн, хүхилдөөн эхилнэ. Дээрэ зүрхэтэйшүүл гүйлдэжэ бодобо.

Теэд бригадирай аманһаа хүлеэгдээгүй үгэнүүд дуулдаба гээшэ:

— Һөөргөө бусаха болобобди, нүхэд! Энэ бэеэрээ... Хэн бэ даа нэгэмнэй голодоһо гаргаһан байна!

Тоһолиг, сахалайтаһан елэгэр хара нюурнууд басаганай урдаһаа үлылдэшэбэ. Гайхаһан, сошоһон, дураа гутаһан нюдэнүүд ялалзаба. Мүнөөл эдэ бригадирайнгаа урихан шэгэй гомдонгиие ойлгожо, уур сухалайнь элиие мэдэрбэ.

— Хэн гэмтэйб—тэрэ бусаг! — гэжэ нэгэн энэ аадарай урда тээхидэл игсуун байдалые таһалба. Би һайнаар хахалаа һэм. Заяандааш һөөргөө ошохогүйб!

Трактористнууд гэмтэй хүнэйнгөө бэеэ мэдэрхые хүлеэн, хоорондоо шэртэлсэжэ эхилнэ. Теэд Дамшаа хэбэр мэдүүлбэгүй. Бригадирай дүтынь хани, омогорходог, бахархадаг инаг гансань аад, муу ябадал гаргаһанаа хэлэжэ, тэрэниие эшхэбтэр байдалда оруулхаһаа түбэгшөөшэбэ, мүн өөртэньшье аягүй байха шэнгеэр үзэгдэбэ.

— Бидэнэйл нэгэнһээ гараа ха юм. Хэмнайб теэд?.. Юундэ абяагүй байна гээшэбибди? — гэжэ нэгэн дуугарба. — Хэлыш юрэдөө. Би гэмтэй һаа, үни бодожо: һөөргөө ошоһон байха һэнби!

Харюу дуулдабагүй.

Должоной шэг гансата хубилжа, нюдэниинь үсэдөөр ялалзаадхина. Һанаһанаа абаагүйдөө болидоггүй зангыень һайн мэдэхэ Дамшаа гэнтэ:

— Должон, ехэ газар бэшэ ёһотойл даа... Орхижо болохогүй юм гү, — гэбэ.— Тэрэнэй түлөө аяар эндэһээ бусаха гэжэ яахабибди. Ойлгыш, хэдэн хоногой амараашьегүй...

—Һэ, ямар һэшхэлгүй хүн гээшэбши! — гэжэ тогоошон басаган тэрэниие майе намтай нэгэ тракторта хүдэлхэ гээ. Ахалагшаш хадамни энэ самсым угаа!..

Теэд басаган эдэ үгэнүүдһээнь дураа гутажа гү, али зориг ядажа гүлмэрдэбэгүй, самсынь , абаха мүртөө ялайшатар угаагаад:

— Хурга зузаан хирэ, муухай, үнэртэй гээшэнь! — гэжэ хүбүүнэй бардам аашые тулгаа бэлэй.

Теэд бүри гайхалтайнь — саашадаа дүтэ танилсахадаа, хани халуунаар нүхэсэхэдөө Должон даг хирэтэй Дамшаагай самсаһаа, хүлһөөр нэбтэрһэн нюурһаань жэрхэнгүй, хүдэр сээжэдэнь хасараа няан инаглажа, зүрхэнэйнгөө халуун сохисоор хүбүүнэй сэдьхэл найруулан, һанаан бодолыень хойшо урагшагүй эзэлээ бэлэй. Һүүтаһа дүүрэбэ. — Өөрөө гэмтэй аад, нюуха һанаатайлтайш? Бидэ эрхим ажалаараа суурхаһан бригадабди. Нэрээ хухаранхаар — яһаяа хухарһамнай дээрэ! Должон, зүбөөр дахин хахалуулха һэш... Дамшаагай үгэдэ бү оро!

Шэмээгүй байдал дахяад эхилбэ. Хэншье дуугарнагүй. Дамшаашье үлэ мэдээшэ болонхой. Энээхэн нэгэ юрэ буруухан амисхаалые Должон тэсэбэгүй, эгсэ эрьелдээд, газаашаа гарашана.

Нүхэдэйнгөө хараһаар байтар тэрэ тракторнууд тээшэ гүйжэ ошобо. Дамшаагайхида һууха мүртөө абяа гаргаад, мундуугаар байра дээрэнь эрьелдүүлжэ, һөөргэнь харгыда оруулха мүртөө һүрөөтэйгөөр нижагануулан, һөөгүүдэй саагуур харагдахаяа болишоно.

— Бэрхэлхүү хадаа өөрөө ошобо гээшэ!

— Иимэл зантайгша гүбэ, юу гайхаабши...

— Хахалаг лэ теэд!

Трактористнууд хэршье иигэжэ хөөрэлдөө һаа, байжа шадабагүй. Нэгэ нэгээрээ һубарин, тракторнуудтаа һуужа, агта хүлэгүүдээ басаганай хойноһоо шэглүүлбэд.

Үдэшэлэн тээ гэнтэ һалхилжа, сэлмэг тэнгэриин булан тохойгоор шэбээлһэн үүлэд огторгойе бүрхөөжэ эхилээд, залинта аадарай урда тээхидэ адляар хадын мододой хүүехэ түргэдэбэ.

— Бороо орохонь лэ даа. Отогнай тэсэхэ гээшэ гү, али үгы гү? Нүхэдэйнгөө ерэхэдэ хубсаһыень норгожорхёод байгаагүй һаамнай дээрэ һэн ха, — гэжэ тогоошон басаган Дамшаада хэлэнэ. Тиигээд хүбүүнэй үгэ дуугүй, һанаандаа абтанги байхые адаглан. —Шимни яагаа уруу духа болошонгибши?.. Шиниин орондо хүбүүдэймнай ондоо нэгэн үлэхөө яагааб! Бэеэ абаад һуухагүй, хүхюутэй байха һэн! — гэнэ.

Иигэжэ хэлүүлхэдээ Дамшаа юундэшьеб дороһоо шуухирба. Тиигээд хажуудахи самсаа үмдөөд, отогһоо гараха мүртөө гол тээшэ ябашана. Гарса дээрэ хүрэжэ ерээд, юу хэхэ, яахаяаш ойлгожо ядан, уһа руу шулуу шэдэн һуутарнь Должонтой эхин уулзаһаниинь һанагдаба.

Тиихэдэ наран гаранхай, үглөөнэй шубууд омог хүхюугээр жэргэжэ байгаа һэн. Һүниингөө хахалалгые Дамшаа дүүргээд, отог тээшээ ерэжэ ябатараа, энэ гарсада хүрэжэ. самсаяа угаагаа һэн. Тиигээд гэнтэ уһан соо энеэн, урдаһаань хаража байһан басага оньгожорхёод. сошон эрьелдэхэдээ Должониие таняа бэлэй.

— Аа, ши шэнэхэн трактористка гүш? Уһанай лусад һанаандам оробол... — гэн, Дамшаа үргэлжэлүүлхэдээ иигэжэ хэлээ бэлэй. — Бригадир Жамсахай шалээрнь Жамсахайн жара хүрэжэ, амаралтада гарахада бригадираар томилогдошоо һэн.

Мүнөө Дамшаа эдэ бүгэдые һанахадаа тэсэнгүй гүйжэ бодобо.

—Үгы даа, эндэ байха аргамгүй!... Ошохомни. Должоноо хүсэхэмни! — гэжэ дуугараад, отогтоо гүйжэ ерэнэ.

Тэрэнэй мэгдүү түргэн бригадирай мотоциклда мордожо, Хүһөөшын добые шэглээд гүйлгэшэхэдэнь тогоошон басаган:

—Эрэ хүсэд болоодүй... Энэ хүдөөдэ, энэ отог соо ганса басагантай хонохоһоо айха...Һэ!.. - гэжэ дураа гутангяар уршагад гээд, хойноһоонь нёлбожо,—эрэ хүнэй нэрэгүй!—гэнэ.

Дамшаагай пилээд холо гүйлгөөд ябахадань тракторнууд харагдаа һэн. Сэдьхэл зүрхэндэхи тэрээхэн һанаань зобооһон мэдэрэл ухаандань «гэмтэйш, тулюур ябадал гаргабаш» гэһэн бодол түрүүлжэ, һэшхэлыень бүри ехээр тамалба. Тракторнуудай Һүүлшынхитэй зэргэшэхэдэнь, эзэниинь тоһон болошоһон малгайгаа үрөөһэн нюдэн дээрээ буулгаад, бүдүүн гэгшээр тамхи ореожо зуунхай, кабинаараа дүүрэтэр утаа бааюулан, үргэһэнэйнгөө хүрэхые болигохо гэжэ тулина, гэнтэ гэнтэ урдахи залуураа мүргөөдшье абана. Тэрэнэй удаадахи тракторист «хааханууар хаб тэрэ голодоһотой загуун» гэһэншүү урагшаа үлынхэй ябатараа Дамшаае хаража, «шинии үйлөөр иигэжэ бэеэ зобообобди» гэһэншүүгээр шэртэбэ. Үшөө нэгэ трактор хүсөөд, хажуугаарнь үнгэрхэдөө, эзэнэйнь нюдэндэ харагдахагүйе оролдон гүйлгэбэ.

Должониие хүсэхэдэнь басаганай нюдэндэ баярлаһан тэмдэг гансата бии болоодхибо. Трактораа зогсоохо мүртөө газарта һүрэн буужа, Дамшаада гүйжэ ерэнэ.

—Ши мордо...Би трактораараа ошоһууб,—гээд, Дамшаа хөөрэлдэхэ дурагүй байһан тула түргэхэн трактор дээрээ һүрэжэ гараба.—Бороон орохонь ха, бари энэ дабхаса!

—Зүб ерээш!... Тугаар бү ошоё гэхэдэш дураа гутаад, шинии тракторта зорёон һуугаа һэм.

Зундаа наранай ороһон хойно газаа удаан һаруул байдаг. Теэд мүнөө тэнгэриин бүрхэшэһэн тула боро хараан түргэн үдхэрнэ. Хүһөөшын дободо дүтэлһэн тракторнуудай зайн гал ноcонхой. Эзэдыкь кабинынгаа үүдээр тархяа бултайлган, урдань харлагша таряалан шэртэнэ, хэнэй хахалһан газар тээшэ ошожо ябаһанаа мэдэхые оролдонод.

Дамшаа Должоной тэмдэг үгэхэдэ анзаһаяа буулгаба. Харахадань басаганай мотоцикл дэгнүүлнүүдые мүргэн, иишээшье, тиишээшье халба һүрэнэ. Ядахадаа буужа, тэрэнээ хүжуудаа түлхибэ. Дамшаагай хаагуур хахалхаяа мэдэхэгүй хадань мүрынь заажа үгэнэб гэжэ найдан, Должон зайн галаа унтаргаахагүйе оролдоно бшуу.

«Ай, халаг!.. Бэеэ бү зобоо гэжэ юундэ хэлэжэ шаданагүй гээшэбиб? Гэмээ мэдэрхээ, сэхэеэ хэлэхээ тэбшэхэгүй, ямар иимэ халиргай тулюур,, айран тэнэг амитанбиб!—гэжэ Дамшаагай хашхарха тооной өөрыгөө түрүүшынхиеэ гайхан, танигдаагүй хүниие ойлгохо болоһондол адли мэдэрэлдэ абтаханшье тэрэ, нэгэ үльгэрэй баатарай булад һэлмээрээ тэнгэриин хаяае шуу сабшажархиһандал, сахилгаан сахилаад, аадаршье шааяжа мэдэбэ.

Дамшаа хахалһан газарайнгаа нүгөө заха хүрэжэ, трактораа һөөргэнь залахадаа дүтэлжэ ябаһан нүхэдэйнгөө урдаһаа ошохоёо айба. «Минии муугаар хахалһые хүбүүд мэдээд ябана»—гэжэ һанахадань газар доро орошохоор аягүй болоод, тэрэ тракторһаа һүрэжэ буушана. Адхаржа байһан бороо доро үнгэрэгшэ һүни хахалһан газар дээрээ хэбтээд, хүл гараараа, тархи түрүүгээрээ хүсэд элдүүрилэгдээгүй нойтон хүрьһэ наншан:

—Энэ үсэд Должонһоо боложо нэрээ хухарбаб Нүхэршииб, дураншииб гэжэ байжа юугээ намда хэлэдэг һэм? Нүхэдэймни урда намайе нюургүй болгохо аад, юугээ нэгэл хүнүүд гээшэбди гэгшэ һэм? Хахалагдаһан энэ газар хани нүхэсэлһөөмнэй үнэтэй юумэн гээшэ гү?!.—гэжэ һүхиреэд, хажуудань гүйжэ ерэһэн Должоной урдаһаа шабар шабхада зуурашанхай, хүн дүрсэеэ алдашаһан, айхабтар муухай юумэ гүйжэ бодобо. —Бү дүтэл намда!—гээд, тэрэ һүхирбэ. —Минии түлөө энэ газарые дахин хахалуулангүй орхихо һэшхэлгүй байбаш... Ах, халаг... Юундэ шамда дурлаа гээшэбиб... Юундэ шамгүйгөөр ябажа шадахагүй байнабиб... Ах, инагни, Должомни!..—гэжэ хэрхирэн, тэрэ басаганда дүтэлбэ.

Зэрлиг муухай энэ аашаһаань Должон түр зуура бахардаадхина, хоёр хүлынь эзэгүй болоод, бэень шэшэржэ, шадалынь һалахадал гэбэ. Тиигээд:«Юундэ шамгүйгөөр ябажа шадахагүй байнабиб... Ах, инагни, Должомни!..»—гэһэн Дамшаагай үгэнүүдые дуулахадаа тэрэ тракторай хүйтэн гэнжэдэ тулган, бэеэ бариба.

—Должон!—гээд, хүбүүн нүхэдэйнгөө дүтэлжэ ябаһан тракторнууд тээшэ заажа, хоолойгоо шэшэрүүлбэ —Должон, хүбүүдни юун гэжэ һанахань гээшэб?.. Шамһаал боложо иимэ муухай байдалда оробolби! Хойноһоошни центр ошоод лэ, сагаа гээжэ, яарахадаа иимэ муугаар хахалжархёоб!

—Намда бү хэлэ!—гэбэ басаган. — Тэрэ нүхэдтөө гэмээ мэдэрэ! — Хэршье бэеэ барижа байгаа һаань, хоолойнь шэшэржэ байба. Өөрөөл гэмтэйш, өөртөө гомдо!

Дамшаагай хүдэлжэ үрдеэгүйдэнь Должон трактортань һуужа:

—Хаража бай, Дамшаа! Шинии гаргаһан голодоһо нүхэдэйнгөө хахалхыень хаража бай!—гэжэ хоротойгоор оглоод, анзаһыень буулгажа, хахалан ошобо.

Шааян адхарһан бороо доро гансаараа үлэһэн трактористын: «Халаг даа, сэхыень хэлээд,анханһаа эндэ өөрөө хахалхаяа яагаа гээшэбиб? Бараг гаралсаха һанаатай гэмээ нюугшам дэмы! Байзалши, ямар хүн байһанаа мэдэхэ болобол хаб, хожом иимэ муухай байдалда ороһон байгуужаб!» гэһэн үгэнүүд холодожо ябаһан тракторнуудай хүхиноөн, замбууржа байһан тэнгэриин дуунай нижаганаан соо шэнгэбэ...

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Мүрысөөн — бэе бэедээ туһалалсалга» — А. Ефремовэй статья. Юһэдэхи табан жэлэй шиидхэхы. гурбадахи жэлэй мүрысөөнэй туужа бэшэг» — суглуулбари. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Нөөсэнүүдэй үнэ сэн»— В. Николаевай статья. Хэблэлэй шэнжэлэл.

Гурбадахи хуудаһанда: эрдэмтэдэй лабораторидо. Хилын саанаһаа. АПН-эй материалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: М. Жигжитовэй романһаа хэһэг. Спорт.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита» харуулна:

14.05 — Һурагшадта зорюулагдаһан программа. «Түүдэг» — телевизионно согсолбори. 14.35 — Шэнэ һонин. 14.45 — **Үнгэтэ телевидени.** Мультфильмнүүдэй программа. 15.05—«Вахтангов» — научно-популярна фильм. 16.35 — **Олон миллион хүнүүдэй ленинскэ университет.** «В. И. Ленин—шэнэ тухэлэй партиин үндэһэ һуури табигша». В. И. Ленинэй Түбэй музейһээ репортаж. 17.05 — М. Анчаров. «День за днем» — телевизионно зүжэг (2-дохи хуби, 7-дохи бүлэг). 18.20 — **Үнгэтэ телевидени.** Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. «Спартак» (Москва) — «Торпедо» (Горький) — 3-дахи период (буулгабари). 19.00—«Время» — информационно программа.

Улаан-Үдэ харуулна:

19.30 — Телепанорама. 19.50 — «Здоровье» гэһэн телевизионно журнал. 20.20 — «Түсэбтэ табан жэлэй дорюун алхамууд».

«Орбита» харуулна:

20.55 — «Баримтата экран». Р. Рождественэ дам[illegible] хэхэ. 21.55 — «Хабаяа туршаал, басагад!» 23.10 — **Үнгэтэ телевидени.** «Тебе — певцу, тебе — герою» — телевизионно уран һайханай фильм.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита» харуулна:

19.40 — «Польский альбом» — уран һайханай фильм. «Мария» — тус фильмын 1-дэхи сери.

Улаан-Үдэ харуулна:

20.55 — «Красные альпинисты» — ГДР-эй телевидениин уран һайханай фильм (8-дахи, 9-дэхи серинүүд).

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО
ХИЛЫН ГААНАҺАА

ДЕЛИ

ХАНИ БАРИСААНАЙ ОРШОН БАЙДАЛДА

ТАСС

Индиин премьер-министр Индира Ганди Экономическа гадаадын харилсаа холбооной талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ С. А. Скачковтой февралиин 13-да эндэ уулзаба. Экономическа ба научно-техническэ харилсаа холбооной талаар Индиин. Советскэ Союзай правительстванууд хоорондын комиссиин Делидэ зарлагдаһан түрүүшын заседанида хабаадажа байгаа совет делегациие С. А. Скачков толгойлно.

Индиин ба Советскэ Союзай хоорондохи экономическа харилсаан саашадань хүгжөөхэ тухай хөөрэлдөөнэй үедэ И. Ганди, С. А. Скачков экономическа харилсаанай гол шухала асуудалнуудые зүбшэлһэн байна.

ХАНОЙ

АМГАЛАН БАЙДАЛАЙ БАРИЛГА

ТАСС

Амгалан байдалай тогтомсоор Вьетнамай Демократическа Республикада һэргээлгын хүдэлмэри үргэнөөр хэгдэнэ.

Мүнөө Ханой хотын районуудта 1870 бүлын ажаһуу ха 56 мянга гаран дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд заһабарилагдаба Гансал Кхамтхиен гэжэ кварталда заһабари хэдэг бригаданууд 6 мянга гаран дүрбэлжэн метр байра ашаглалгада оруулаа

Дайнай хойшолонгуудые усадхан зайсуулха хүдэлмэри Намдинь хотодо үргэнөөр хэгдэнэ. 6 мянган модошо дархан, шулуушанһаа бүридэһэн заһабарилгын бригаданууд Намха провинциин бүхы районуудһаа эндэ ерээ. Хотын барилгын управлениин техникэ бүрин хабаадуулагдаба. Уданшьегүй энэ хотодо 30 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байра ашаглалгада тушаагдаба.

Хатинь провинцида һэргээлгын хүдэлмэри үргэнөөр хэгдэнэ гэһэн мэдээсэл һаяхан абтаа. Февралиин 12-то 20 мянга гаран таряашан Киань районой нуга таряалан дээрэ ажаллаба.

Февралиин 5-най баримтануудай ёһоор, ДРВ-гэй нютагуудтахи бүхы талмайн 50 гаран процентдэнь хабарай барайгар таригдаа гээд Ханойдо соносхогдоо. Энэнь хабарай тарилгын хүдэлмэриин саг болзор соогоо түргөөр хэгдэжэ байһыень гэршэлнэ.

САНТЬЯГО

Хархис хүсэнүүдэй харата ааша элирүүлэгдэбэ

ТАСС

Чилиин Республикын президент Сальвадор Альенде, национальна телевиденеэр үгэ хэлэхэдээ, март һарада үнгэргэгдэхэ парламентын һунгалтын һүүлээр хуули буса шэнэ буһалгаа эмхидхэхые хархис хүсэнүүд оролдожо байна гэжэ тэмдэглэбэ. Үнгэрһэн жэлэй ноябрь һарада соносхогдоһон «буһалгаанда» хархис хүсэнүүд ехэхэн зэмэтэй байна. Гэмтэ хэрэг хэһэн хүнүүдые правительство хууляар хэһээхэ байна гэжэ Сальвадор Альенде уридшалан һануулба.

ПАРИЖ

ҺУНГУУЛИИН АЖАЛ ЯБУУЛГА ФРАНЦИДА ЭХИЛБЭ

ТАСС

«Хоёр болзорто — мартын 4-дэ, 11-дэ үнгэргэгдэхэ парламентын һунгалтада бэлэдхэл хэхэ һунгуулиин ажал ябуулга февралиин 12-ой һүниин тэнгһээ хойшо Франциода тусхайтаар эхилбэ.

Депутадта кандидадуудые бүридхэлдэ абалга бүхы департаментнуудта дүүрэбэ. Энэ жэлдэ Национальна суглаанда 490 һуури байха ёһотой. Метрополидохи һунгуулиин округуудта 3.140 кандидат бүридхэлдэ абтаа. Энэнь, урдахи парламентын һунгалтада орходоо, 1.000 шахуу хүнөөр олон болоно гээд Франс Пресс агентство мэдээсэнэ.

Нэгэ талаһаа — мүнөөнэй правительственна олонхиин парти, нүгөө талаһаа — хамтын программа бэелүүлдэг зүүнэй үзэлтэй парти Францида үнгэргэгдэхэ һунгалтын үедэ гол түлэб тэмсэхэ байна.

ХАНОЙ

ДРВ-гэй МИД-эй мэдүүлгэ

ТАСС

Вьетнамай Демократическа Республикын Гадаадын хэрэгүүдэй министерство мэдүүлгэ тунхаглуулхадаа, Вьетнамай асуудалаар Париждахи хэлсээе эбдэжэ байһан сайгон засаг захиргаанай ябуулганудые Америкын Холбоото Штадууд түхиран дэмжэнэ гээд тэрээн дотороо буруушаана.

Тиихэдэ ДРВ-гэй правительствын ба Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын хэлсээ шууд сэхээр бэелүүлжэ байхадань үнгэрһэн хахад һарын турша соо сайгон засаг захиргаан хэлсээгээ 2 мянга дахин эбдээ гээд мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Париждахи хэлсээ нариннаар бэелүүлхын, амгалан, байдал һэргээхын тула сайгон засаг захиргаан хэлсээгээ эбдэхэ политика баримталхала болижо, эб найрам далай, бэеэ дааһан байдалай, демократиин, национальна эблэрэлгын ба үгэеэ ойлголсолгын замда гараха ёһотой гээд документ дотор тэмдэглэгдэнэ.

ПАРИЖ

РЮВ-эй ВРП-гэй делегациин мэдүүлгэ

ТАСС

Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын мэдэлдэ байһан Урда Вьетнамай зонодо сайгон зэбсэгтэ хүсэнүүд доболжо, Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээгээ эбдэбэ гээд РЮВ-эй ВРП-гэй делегациин түлөөлэгшэ Ли Ван Сау мэдүүлээ.

Сэрэгэй дүрбэн талын хамтын комиссиин ажал ябуулга хангаха тухай Париждахи хэлсээнэй дүримүүдые сайгон засаг захиргаан эбдэнэ гэжэ Ли Ван Сау пресс-конференци дээрэ тэмдэглэбэ.

Сэрэгүүдээ, зэбсэг хэрэгсэлнүүдээ гаргахатаяа хамта. Урда Вьетнамай газар дээрэхи США-гай сэрэгэй баазануудые задалхаяа Холбоото Штадууд арсахадаа, Париждахи хэлсээе бүдүүлигээр эбдэнэ гээшэ гэжэ РЮВ-эй. ВРП-гэй түлөөлэгшэ хэлэһэн байна.

РИМ

Италиин парламентаринуудай эрилтэ

ТАСС

ИСП-гэй политическэ секретарь Ф. де Мартино түрүүтэй Италиин парламентын бүлэг социалистнууд-депутадуудай палатада зурадхал оруулба. Вьетнамай Демократическа Республикые дары түргөөр мэдэржэ, Итали ба ДРВ-гэй хоорондо дипломатическа харилсаа тогтоохо эрилтэ тэрээн дотор табигдана.

ХАНОЙ

Г. Киссинджер ДРВ-һээ мордобо

ТАСС

Национальна аюулгүйе сахиха талаар США-гай президентын туһалагша Генри Киссинджер, тэрээнтэй хамта ябагшад февралиин 13-да ДРВ-һээ мордобо.

НЬЮ-ЙОРК

ООН-ой комиссиин сесси

ТАСС

ООН-ой экономическа, социальна соведэй социальна комиссиин 23-дахи сесси эндэ нээгдэбэ. Социальна байдалай гол шухала асуудалнуудые сессидэ хабаадагшад зүбшэлөөд, ООН-ой гэшүүн оронуудай энэ талаар олоһон дүй дүршэлые согсолхо байна.

32 гүрэнһөө бүридэһэн комисси Чилиин түлөөлэгшэ Винсент Санчесые ээлжээтэ сессиин түрүүлэгшээр һунгаад, зүблэхэ зүйлөө баталба.

«Социальна дэбжэлтэ хангахын тула социальна ба экономическа хубилалтануудаар туйлагдаһан национальна дүй дүршэл тухай асуудалые зүбшэлжэ эхилээ. Украинын ССР-эй түлөөлэгшэ А. Н. Шлепаков энэ асуудалаар мэдээсэл хэбэ.

МОНТЕВИДЕО

Уругвайдахи байдал

ТАСС

Уругвайдахи политическэ орёо хүндэ байдал заһаржа байна. Президент Хуан М. Бордаберриба зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командалагшадай хоорондохи хөөрэлдөөнүүд февралиин 12-то ВВС-эй баазада үнгэргэгдөө. Тусхай коммюнике соогоо сэрэгшэдэй табиһан эрилтэнүүдые президент хүлеэн абаба. Энээнэй ашаар хойшодоо үгэеэ ойлгосохо арга олдохо байна гээд зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хиндаг. Уругвайн радио ба телевизионно станцинууд мэдээсэнэ.

Хүдэлмэригүйдэлгые усадхаха, монополинуудай ажал ябуулга хизаарлаха, газараа адляар хубааха ба бусад хэмжээ ябуулганuудые үнгэргэхыень сэрэгшэдэй программа правительствада эрилтэ табина.

Сэрэгшэдэй программа дэмжэдэг Конрад Оласабаниие далайн-сэрэгэй хүсэнүүдэй командалагшын тушаалда президент хууляар батална.

КАИР

А. СИДКИ ҮГЭ ХЭЛЭБЭ

ТАСС

Каир шадарай Абу-Заабал гэжэ багахан хотодо түмэр эдлэл хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргадаг заводто шэнэ цехүүдые Египедэй премьер-министр Азиз Сидки нээгээ. 1970 оной февральда Израилиин авиаци энэ заводые зэрлиг бүдүүлигээр бомбодоһон юм.

«1967 ондо Израилиин эзэрхэг түримхэйшүүл Египедтэ эсэргүү харата ябуулга үүдхэхэдээ, Египедэй хүдэлмэришэд болон таряашадай туйлалтануудые үгы хэхэ зорилго урдаа табиһан байгаа,—гэжэ Азиз Сидки, эндэ эмхидхэгдэһэн митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, тэмдэглэбэ.

Дүтын Зүүн зүгтэхи шахардуу байдал бага багаханаар заһаруулха тухай дурадхалые Египет буруушаана гэжэ премьер-министр хэлээ. Түгшүүрилые. эбэй ёһоор гуримшуулгаһаа Израилиин арсажа байхадань, бидэ тэмсэлээ үргэлжэлүүлхэ баатай болонобди гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. Энэ асуудалые бага багаханаар шиидхэхэ гээшэ араб арад[illegible] мэхэлхэ гэһэн ябадал болоно. Сүлөөтэ байдалайнгаа түлөө эрэлхэг зоригтойгоор тэмсэхэбди гээд Азиз Сидки тэмдэглэһэн байна.

ДЖАКАРТА

КОММУНИСТНУУДЫЕ СҮҮДЛЭЬЭЭР

ТАСС

Индонезидэ коммун[illegible]нуудые сүүдлэлгэ үрга[illegible]лүүлһээр Индонезиин К[illegible] партиин Политбюрогой [illegible]шүүн Мунирые сүүдлэ[illegible] февралиин 13-да эндэ [illegible]лээ. Антара агентствын [illegible] дээсэһэнэй ёһоор. «пра[illegible]тельствые унагааха зор[illegible]той үгэсөөндэ хабаадаа» [illegible]жэ тэрэниие гэмнэнэ.

Урдань Мунир Ара[illegible] зүбшэлэлгын саг зуу[illegible] конгрессэй гэшүүн, Ин[illegible]незидэхи эгээн ехэ СОВ[illegible] гэжэ профсоюзай нэгэд[illegible] түрүүлэгшэ байһан юм.

САНТЬЯГО

Гайхамшаг һайндэр

ТАСС

Гайхамшаг һайндэрөө [illegible] дайшалхы штаб бол[illegible] Ажалшадай нэгэдэмэл [illegible] союзай түбэй (КУТ) бай[illegible] лагдаһаар 20 жэлэй ойе [illegible]лиин хүдэлмэришэн [illegible] баясхалантайгаар тэмд[illegible]бэ. КУТ 20 жэлэй ту[illegible] соо ажалшадай олоной [illegible] бадаралтатай ехэ эмхи [illegible] 1 миллионһоо үлүү хү[illegible]рэнэй бүридэлдэ ороно.

«Бата бэхи нэгэдэ[illegible] байхадаа ажалшадай пр[illegible]тельство Чилидэ эконом[illegible]ска бэеэ дааһан байдал [illegible]гожо, шэнэ социалис об[illegible]ство байгуулгые эхилжэ[illegible] даха байна гэжэ КУТ ба[illegible] вительство һайн ойл[illegible] гээд Чилиин прези[illegible] Сальвадор Альенде, һайндэртэ зорюулагд[illegible] баярай суглаан дээрэ [illegible] хэлэхэдээ, мэдүүлбэ.

ВАШИНГТОН

Байгаали ба амитадые хамгаалха конференци

ТАСС

Байгаали ба амита[illegible] хамгаалха уласхоор[illegible] конференци Вашингто[illegible] эхилбэ. Хомор амит[illegible] агнаха ябадал хориһон [illegible] тоол батаган абалга [illegible] конференциин гол зор[illegible] болоно.

72 ороной түлөөлэ[illegible]тэдэнэй дунда Советскэ С[illegible]зай делегаци, конферен[illegible] хүдэлмэридэ хабаадана.

НЬЮ-ЙОРК

БАГШАНАРАЙ БУҺАЛГААН

ТАСС

Салин хүлһыень д[illegible]лүүлхэ, ажаллаха [illegible] нөхэсыень һай[illegible] эрилтэтэйгээр Холбо[illegible] Штадуудта багшанарай һалгаан улам үргэдэнэ.

Филадельфи хото[illegible] олон мянгаад багшанар һалгаа соносхожо, про[illegible]зайнь хоёр хүтэлбэрил[illegible] сүлөөлхэ эрилтэ табиба.

США-гай ондоо ехэ [illegible] — Сент-Луиста багша[illegible] буһалгаан дүрбэн д[illegible] хоногой турша соо [illegible] жэлһээр. Муниципальн[illegible]хы һургуулинууд хааг[illegible] 100 мянган гаран һур[illegible] хэшээлдээ ябанагүй.

КОЛОМБО

Шри Ланкагай правительствын шиидхэбэри

ТАСС

Барайгар худалдаха [illegible]гые гүрэнэй зүгһөө [illegible]гые шангадхаха тухай [illegible] хэбэри Шри Ланкагай [illegible]публикын правител[illegible] абаба. Үмсэһөө барайга[illegible] рэндэ худалдажа абалгы[illegible] гэдхэхөөр энэ шиидх[illegible] дотор хараалагдана. Ба[illegible] ондо орон дотор ург[illegible] даһан бүхы барайгарай [illegible] процентыень гүрэн ху[illegible]жа абаха байна.

Редакторай орлогшо М. Н. НИМАЕВ.

● «БУРЯАД ҮНЭН» ● 1973 оной февралиин 15. ● 4-дэхи хуудаһан ● Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-00366. Заказ № 1847.